

Jelentés

a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2002. évi tevékenységéről

Eger, , 2003. február

.....
Duska József
igazgató

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2002. évi tevékenységéről

Írta:

Barta Jánosné, Baczur János, Baráz Csaba, dr. Barta Levente, Becsei Ferenc, Bíró Barbara, Dudás György, Duska József, Ferenczy Gergely, Gasztonyi Éva, Ilonczai Zoltán, Kovács Károly, dr. Molnár Tibor, dr. Nagy Károly, Tóth László, Pongrácz Ádám, Pozsonyi András, Varga Ferenc, Sulyok József, Szabó Szilád, Szitta Tamás.

Szerkesztette:

Duska József
Dudás György

Tartalomjegyzék

TARTALOMJEGYZÉK	3
I. AZ ÉVES JELENTÉS TÁBLÁZATAI.....	5
I.1. SZEMÉLYI ÁLLOMÁNY	6
I.2. TERÜLETI ADATOK	7
I.2.1. Védett és védelemre tervezett területek	7
I.2.2. Saját vagyonkezelésű területek.....	9
I.2.3. Terület nélküli értékek.....	10
I.3. KUTATÁS ÉS MONITOROZÁS	11
I.3.1. Kutatás.....	11
I.3.2. Monitorozás.....	12
I.4. KEZELÉSI TEVÉKENYSÉG	17
I.4.1. Kezelési tervek.....	17
I.4.2. Élőhely fenntartás.....	18
I.4.3. Élőhely rehabilitáció	21
I.4.5. Saját állatállomány.....	26
I.4.6. Vadászterületek	27
I.5. JOGI TEVÉKENYSÉG	28
I.5.1. Hatósági eljárások	28
I.5.2. Bíróságok.....	29
I.5.3. Büntető ügyek	30
I.5.4. Polgári perek.....	31
I.6. Őrszolgálat	32
I.7. KÖLTSÉGVETÉS ÉS VAGYON	33
I.7.1. Kiadások.....	33
I.7.2. Bevételek.....	34
I.7.3. Vagyon.....	35
I.7.4. Épületek.....	36
I.7.5. Eszközök	37
I.8. BEMUTATÁS, OKTATÁS, PR.....	38
I.8.1. Turisztikai infrastruktúra	38
I.8.2. Kiadványok.....	41
I.8.3. Látogatottság.....	45
I.8.4. PR.....	46
I.9. Külföldi együttműködés	47
I.11. Ellenőrzés	49
II. EGYES TÁBLÁZATOKHOZ FÜZÖTT SZÖVEGES ÉRTÉKELÉSEK.....	51
II.1. SZEMÉLYI ÁLLOMÁNY	51
II.2. TERÜLETI ADATOK	52
II.2.1. Védett és védelemre tervezett területek	52
II.2.2. Saját vagyonkezelésű területek.....	52
II.2.3. Terület nélküli értékek.....	53
II.3. KUTATÁS ÉS MONITOROZÁS	54
II.3.1. Kutatás	54

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2002. évi tevékenységéről

II.3.2. Monitorozás	55
II.4. KEZELÉSI TEVÉKENYSÉG	56
II.4.1. Kezelési tervek.....	56
II.4.2. Élőhely fenntartás	56
II.4.3. Élőhely rehabilitáció.....	57
II.4.4. Fajvédelem	58
II.4.5. Saját állatállomány	59
II.4.6. Vadászterületek	59
II.4.7. Halászati vízterek.....	59
II.5. JOGI TEVÉKENYSÉG	60
II.5.1. Hatósági eljárások.....	60
II.5.2. Bíróságok.....	60
II.5.3. Büntető ügyek.....	60
II.5.4. Polgári perek.....	60
II.6. ÓRSZOLGÁLAT	61
II.7. KÖLTSÉGVETÉS ÉS VAGYON	62
II.7.1. Kiadások.....	62
II.7.2. Bevételek	62
II.7.3. Vagyon	62
II.7.4. Épületek.....	64
II.7.5. Eszközök.....	66
II.8. BEMUTATÁS, OKTATÁS, PR.....	67
II.8.1. Turisztikai infrastruktúra	67
II.8.2. Kiadványok.....	69
II.8.3. Látogatottság	71
II.8.4. PR.....	72
II.9. KAPCSOLATTARTÁS HAZAI PARTNERSZERVEZETEKSEL	73
II.10. KÜLFÖLDI EGYÜTTMŰKÖDÉS	74
II.11. ELLENŐRZÉS	76
II.12. FONTOSABB CÉLKITŰZÉSEK A KÖVETKEZŐ ÉVRE	77
II.12.1. Kezelési tervek, védetté nyilvánítás.....	77
II.12.2. Kutatás, alapállapot-felmérés, monitoring.....	77
II.12.3. Élőhely-kezelés, fenntartás.....	79
II.12.4. Élőhely-rehabilitáció, rekonstrukció	80
II.12.5. Területi védettségtől független fajvédelmi beavatkozások.....	80
II.12.6. Nemzeti Agrár-környezetvédelmi Programban való részvétel.....	80
II.12.7. Oktatás, bemutatás, PR.....	80
II.12.8. Természetvédelmi információs és nyilvántartási rendszerek fenntartása, fejlesztése... 82	

I. Az éves jelentés táblázatai

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2002. évi tevékenységéről

I.1. Személyi állomány

		Szakképzettség				
		<i>alapfokú</i>	<i>középfokú</i>	<i>felsőfokú</i>	<i>nyelvismeret (fő/nyelvek száma)</i>	<i>továbbképzések, 2002-ben szerzett vizsgák, diplomák</i>
dolgozók (fő)	<i>köztisztviselő</i>		22 fő	56 fő	16/17 (01. jan.)	16 szakvizsga, 2 nyelv, 2 ECDL
	<i>Munka Törvénykönyv hatálya alá tartozó</i>	6 fő	9 fő			
	<i>szerződéses</i>			1 fő	1 fő	
Összesen		6 fő	31 fő	57 fő	17/18	20 fő

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2002. évi tevékenységéről

I.2. Területi adatok

I.2.1. Védett és védelemre tervezett területek

Illetékességi terület (ha)	1 104 736
-----------------------------------	------------------

	Védett		Ebből fokozottan védett (ha)	Változás a tárgyévben (ha)	Védelemre tervezett	
	<i>Száma (db)</i>	<i>Kiterjedése (ha)</i>			<i>Száma (db)</i>	<i>Kiterjedése (ha)</i>
Nemzeti Park	1	43 273	11 253	0	0	0
Tájvédelmi Körzet	11	107 037	18 414	0	5	26 825
Természetvédelmi Terület	18	2 981	0	0	8	1 379
Ex lege védett láp	29	2 029	0	0		
Ex lege védett szikes tó	0	0	0	0		

Összesen	59	155 320	29 667	0	0	0
-----------------	-----------	----------------	---------------	----------	----------	----------

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2002. évi tevékenységéről

(I.2.1. Védett és védelemre tervezett területek - folytatás)

	Védett		Ebből fokozottan védett (ha)	Változás a tárgyévben (ha)	Védelemre tervezett	
	Száma (db)	Kiterjedése (ha)			Száma (db)	Kiterjedése (ha)
Ramsari	2	4 752		0	0	0
Bioszféra Rezervátum	0	0		0	0	0
Világörökség	2	5 919		5 902	1	512
Európa Diploma	1	510		0	0	0
NATURA 2000 Bird Direktíva					9	382 460
NATURA 2000 Habitat Direktíva					89	102 405

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2002. évi tevékenységéről

1.2.2. Saját vagyonkezelésű területek

Művelési ág	Tárgyévben vásárolt terület (ha)	Összkiterjedése (ha) **	Saját használatban		Haszonbérbe (hasznosításba) adva	
			ha	%	ha	%
Szántó	269	3 494	1 530	44	1 964	56
Gyep	1 192	20 190	7 080	35	13 110	65
Kert	0	0	0	0	0	0
Szőlő	0	1	1	100	0	0
Gyümölcsös	0	17	17	100	0	0
Nádas	2	24	8	33	16	67
Halastó	0	6	6	100	0	0
Erdő	26	4 004	3 979	99	25	1
Kivett	33	1 271	1 065	84	206	16
Összesen	1 522	29 007	13 686	47	15 321	53

Megjegyzés: ** A földnyilvántartó programban a vásárlások csak akkor kerülnek rögzítésre, amikor a földhivatali határozatot megkapjuk, így a tárgyévi vásárlásból 290 ha nem szerepel még ebben az oszlopban

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2002. évi tevékenységéről

1.2.3. Terület nélküli értékek

Objektum	Regisztrált összesen (db)	Ebből a tárgyévben regisztrált (db)
Természeti Emlék	0	0
Forrás	465	0
Barlang	1000	135
Víznyelő*	0	0
Kunhalom	83	34
Földvár	54	34

* A víznyelők nyilvántartásba vétele még nem kezdődött el, így pontos adatokkal nem rendelkezünk

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2002. évi tevékenységéről

I.3. Kutatás és monitorozás

I.3.1. Kutatás

No.	Kutatási projekt megnevezése	Összeg (e Ft)	A kutatást végző szervezet/magánszemély	Az eredmények rövid ismertetése	Megjegyzések
1.	Az Észak-Zempléni középkori és XVII-XVIII. századi bányatörténeti emlékek feltérképezése.	1 000	Gasztonyi Éva	Részletesen I. 3.1 alatt	Finanszírozás: KAC kutatási keret (azonosító: K0441622001); a projekt leírását I. 3.1 alatt
2.	Komplex, hosszútávú kutatásokat megalapozó vizsgálatok cönológiai egységekben a Bükk hegységben.	1 500	Dr. Vojtkó András, Sulyok József	Részletesen I. 3.1 alatt	Finanszírozás: KAC kutatási keret (K0441592001); a projekt leírását I. 3.1 alatt
3.	A hazánk területére visszatelepülő vándorsólyom (<i>Falco peregrinus</i>) költésbiológiai kutatása.	1 300	Szitta Tamás / MME	Részletesen I. 3.1 alatt	Finanszírozás: KAC kutatási keret (K0441602001); a projekt leírását I. 3.1 alatt
4.	Ózd kvadrát élőhelytérképezése.	340	Pozsonyi András	Az 5x5 km-es kvadrát élőhelyeinek besorolása (Á-NÉR kategóriarendszer), jellemzése	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: élőhely-tipizálás, élőhelyek változásának nyomon követése; hozzáférhetőség: BNPI
5.	Bodrogköz kvadrát élőhelytérképezése.	400	Sulyok József	Az 5x5 km-es kvadrát élőhelyeinek besorolása (Á-NÉR kategóriarendszer), jellemzése	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: élőhely-tipizálás, élőhelyek változásának nyomon követése; hozzáférhetőség: BNPI

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2002. évi tevékenységéről

1.3.2. Monitorozás

No.	Monitorozási projekt megnevezése	Összeg (e Ft)	A monitorozást végző szervezet/magánszemély	Az eredmények rövid ismertetése	Megjegyzések
1.	Fehérmájvirág (<i>Parnassia palustris</i>) monitorozása a Bükkben és a Zempléni-hegységben	20	Pozsonyi András, Sulyok József	A növényfaj populációjának állománybecslése	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációinak állománybecslése; hozzáférhetőség: BNPI
2.	Karcsú sisakvirág (<i>Aconitum variegatum subsp. gracile</i>) monitorozása a Bükk hegységben	20	Pozsonyi András	A növényfaj populációjának állománybecslése	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációinak állománybecslése; hozzáférhetőség: BNPI
3.	Törpe mandula (<i>Amygdalus nana</i>) monitorozása a Bükk hegységben	20	Pozsonyi András	A növényfaj populációjának állománybecslése	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációinak állománybecslése; hozzáférhetőség: BNPI
4.	Gyapjas őszirózsa (<i>Aster oleifolius</i>) monitorozása a Tokaji-hegyen	20	Pozsonyi András	A növényfaj populációjának állománybecslése	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációinak állománybecslése; hozzáférhetőség: BNPI
5.	Janka-tarsóka (<i>Thlaspi jankae</i>) monitorozása az apci Somlyó-hegyen	20	Pozsonyi András	A növényfaj populációjának állománybecslése	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációinak állománybecslése; hozzáférhetőség: BNPI
6.	Magyar nőszirm (<i>Iris aphylla subsp. hungarica</i>) monitorozása a Zempléni-hegységben	20	Pozsonyi András, Sulyok József	A növényfaj populációjának állománybecslése	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációinak állománybecslése; hozzáférhetőség: BNPI
7.	Északi sárkányfű (<i>Dracocephalum ruyschiana</i>) monitorozása a Bükk hegységben	20	Pozsonyi András	A növényfaj populációjának állománybecslése	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációinak állománybecslése; hozzáférhetőség: BNPI

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2002. évi tevékenységéről

(I.3 2. Monitorozás - folytatás)

No.	Monitorozási projekt megnevezése	Összeg (e Ft)	A monitorozást végző szervezet/magánszemély	Az eredmények rövid ismertetése	Megjegyzések
8.	Gyapjas csüdfű (<i>Astragalus dasyanthus</i>) monitorozása a Tokaji-hegyen	20	Pozsonyi András	A növényfaj populációjának állománybecslése	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációinak állománybecslése; hozzáférhetőség: BNPI
9.	Kereklevelű harmatfű (<i>Drosera rotundifolia</i>) monitorozása a siroki Nyírjes-tavon	20	Pozsonyi András	A növényfaj populációjának állománybecslése	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációinak állománybecslése; hozzáférhetőség: BNPI
10.	Tátorján (<i>Crambe tataria</i>) monitorozása a Hernád-parton	20	Pozsonyi András, Sulyok József	A növényfaj populációjának állománybecslése	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációinak állománybecslése; hozzáférhetőség: BNPI
11.	Pókbangó (<i>Ophrys sphegodes</i>) monitorozása a Bükk hegységben	20	Pozsonyi András, Sulyok József	A növényfaj populációjának állománybecslése	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációinak állománybecslése; hozzáférhetőség: BNPI
12.	Heverő iszapfű (<i>Lindernia procumbens</i>) monitorozása a Hevesi-síkon	20	Schmotzer András	A növényfaj populációjának állománybecslése	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációinak állománybecslése; hozzáférhetőség: BNPI
13.	Kakasmandikó (<i>Erythronium dens-canis</i>) monitorozása a Bükk hegységben	20	Pongrácz Ádám, Pozsonyi András	A növényfaj populációjának állománybecslése	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációinak állománybecslése; hozzáférhetőség: BNPI
14.	Kockásliliom (<i>Fritillaria meleagris</i>) monitorozása a Bükk hegységben	20	Dr. Vojtkó András	A növényfaj populációjának állománybecslése	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációinak állománybecslése; hozzáférhetőség: BNPI

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2002. évi tevékenységéről

(I.3.2. Monitorozás - folytatás)

No.	Monitorozási projekt megnevezése	Összeg (e Ft)	A monitorozást végző szervezet/magánszemély	Az eredmények rövid ismertetése	Megjegyzések
15.	Leánykökörcsin (<i>Pulsatilla grandis</i>) monitorozása a Bükk hegységben	20	Pozsonyi András	A növényfaj populációjának állománybecslése	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációinak állománybecslése; hozzáférhetőség: BNPI
16.	Fekete lonc (<i>Lonicera nigra</i>) monitorozása a Zempléni-hegységben	20	Papp Viktor Gábor	A növényfaj populációjának állománybecslése	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációinak állománybecslése; hozzáférhetőség: BNPI
17.	Hüvelyes gyapjúsás (<i>Eriophorum vaginatum</i>) monitorozása a siroki Nyírjes-tavon	20	Pozsonyi András, Sulyok József	A növényfaj populációjának állománybecslése	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációinak állománybecslése; hozzáférhetőség: BNPI
18.	Henye boroszlán (<i>Daphne cneorum</i>) monitorozása a Bükk hegységben	20	Pozsonyi András, Sulyok József	A növényfaj populációjának állománybecslése	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációinak állománybecslése; hozzáférhetőség: BNPI
19.	Országos Ürgemonitorozó Akció	20	MME, Pozsonyi András	A faj populációjának állománybecslése a kijelölt mintaterületeken	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációinak állománybecslése; hozzáférhetőség: BNPI
20.	Invázió növényfajok monitorozása Ózd kvadrátban	40	Pozsonyi András	A növényfaj populációjának állománybecslése	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációinak állománybecslése; hozzáférhetőség: BNPI
21.	Invázió növényfajok monitorozása Bodroglak kvadrátban	40	Sulyok József	A növényfaj populációjának állománybecslése	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációinak állománybecslése; hozzáférhetőség: BNPI

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2002. évi tevékenységéről

(I.3.2. Monitorozás - folytatás)

No.	Monitorozási projekt megnevezése	Összeg (e Ft)	A monitorozást végző szervezet/magánszemély	Az eredmények rövid ismertetése	Megjegyzések
22.	Nyúlfarkfüves gyp társulás (<i>Seslerietum heuffleranae-hungaricae</i>) monitorozása a Bükk hegységben	35	Sulyok József	A társulás fajkompozíció-vizsgálata 50 db 1x1 méteres kvadrátban (cönológiai felvételezés)	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: fajkompozíció-vizsgálat; hozzáférhetőség: BNPI
23.	Nyílt szilikátsziklagyep (<i>Minuartio-Festucetum</i>) monitorozása a Bükkben és a Zempléni-hegységben	70	Sulyok József	A társulás fajkompozíció-vizsgálata 50 db 1x1 méteres kvadrátban (cönológiai felvételezés)	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: fajkompozíció-vizsgálat; hozzáférhetőség: BNPI
24.	Ürmös szikespuszta (<i>Artemisio-Festucetum</i>) monitorozása a Hevesi-síkon	35	Schmotzer András	A társulás fajkompozíció-vizsgálata 50 db 1x1 méteres kvadrátban (cönológiai felvételezés)	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: fajkompozíció-vizsgálat; hozzáférhetőség: BNPI
25.	Füves szikespuszta (<i>Achilleo-Festucetum</i>) monitorozása Bodroghöz kvadrátban	35	Schmotzer András	A társulás fajkompozíció-vizsgálata 50 db 1x1 méteres kvadrátban (cönológiai felvételezés)	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: fajkompozíció-vizsgálat; hozzáférhetőség: BNPI
26.	Mészkő szurdokerdő (<i>Phyllitidi-Aceretum</i>) monitorozása a Bükk hegységben	35	Dr. Vojtkó András, Pozsonyi András	A társulás fajkompozíció-vizsgálata 50 db 1x1 méteres kvadrátban (cönológiai felvételezés)	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: fajkompozíció-vizsgálat; hozzáférhetőség: BNPI
27.	Középhegységi bükkös (<i>Melittio-Fagetum</i>) monitorozása a Mátra hegységben	90	Dr. Vojtkó András, Pozsonyi András	A társulás fajkompozíció-vizsgálata 50 db 1x1 méteres kvadrátban (cönológiai felvételezés)	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: fajkompozíció-vizsgálat; hozzáférhetőség: BNPI

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2002. évi tevékenységéről

(I.3.2. Monitorozás - folytatás)

No.	Monitorozási projekt megnevezése	Összeg (e Ft)	A monitorozást végző szervezet/magánszemély	Az eredmények rövid ismertetése	Megjegyzések
28.	Melegkedvelő tölgyes (<i>Corno-Quercetum</i>) monitorozása a Bükk hegységben	120	Dr. Vojtkó András, Pozsonyi András	A társulás fajkompozíció-vizsgálata 50 db 1x1 méteres kvadrátban (cönológiai felvételezés)	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: fajkompozíció-vizsgálat; hozzáférhetőség: BNPI
29.	Cseres-tölgyes (<i>Quercetum petraeae-cerris</i>) monitorozása a Bükk hegységben	120	Dr. Vojtkó András, Pozsonyi András	A társulás fajkompozíció-vizsgálata 50 db 1x1 méteres kvadrátban (cönológiai felvételezés)	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: fajkompozíció-vizsgálat; hozzáférhetőség: BNPI
30.	Egyenesszárnyúak monitorozása a Zempléni-hegységben	100	Nagy Antal (Debreceni Egyetem)	Egyenesszárnyú közösségek fajkompozíció-vizsgálata	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: Egyenesszárnyú közösségek fajkompozíció-vizsgálata; hozzáférhetőség: BNPI
31.	Hegyi fehérlepke (<i>Pyeris bryoniae</i>) monitorozása a Bükk hegységben	100	Ilonczai Zoltán	A faj populációjának állománybecslése a kijelölt mintaterületeken	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációinak állománybecslése; hozzáférhetőség: BNPI

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2002. évi tevékenységéről

I.4. Kezelési tevékenység

I.4.1. Kezelési tervek

No.	A védett vagy védelemre tervezett terület neve	A tervezési terület nagysága (ha)	Megalapozó dokumentáció	Részletes természetvédelmi kezelési terv	"C" fejezet, jogszabály melléklete)
1.	Bükk-fennsíki hegyi rétek	100	van	igen	nincs
2.	"Sajómercsei szőlők" helyi védett terület kezelési terve	100	nincs	igen	nincs
3.	Zempléni TK	20 000	folymatban	folymatban	nincs
4.	Hollókői TK	500	folymatban	folymatban	folymatban
5.	Erdőtelki Égerláp TT	15	folymatban	folymatban	folymatban
6.	Erdőtelki Arborétum TT	5	folymatban	folymatban	folymatban
7.	Füzérradványi Kastélypark TT	5	folymatban	folymatban	folymatban
8.	Szőllőskei Erdő TT	60	folymatban	folymatban	folymatban
9.	Sóstói-legelő TT	100	folymatban	folymatban	folymatban

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2002. évi tevékenységéről

1.4.2. Élőhely fenntartás

No.	A terület megnevezése	Az érintett terület nagysága (ha)	Élőhely típusa	Fenntartás célja - fő beavatkozások/kezelések
1.	Bükk-fennsíki hegyi rétek: Huta-rét, Hereg-rét, Keskeny-rét, Fekete-sár, Csurgói-rétek, Nagy-mező	39,3	hegyirét	A hegyi rétek fajgazdag életközösségeinek megőrzése kaszálással. A fő veszélyeztető tényező a rossz gyepszerkezet és a beerdősülés
2.	Tugár-rét (Mátrai TK)	15	hegyirét	A Tugár-rét életközösségének megőrzése, a szürkés hangyaboglárka lepke élőhelyeinek rehabilitációja cserjeirtással és kaszálással. A fő veszélyeztető tényező a beerdősülés.
3.	Gyöngyösi Sárhegy	15	sztyeprét és láp	A sztyepréti életközösségének megőrzése, a szürkés hangyaboglárka lepke élőhelyeinek rehabilitációja cserjeirtással és kaszálással.
4.	Cserépfalu (Hór-völgy), Sály (Miklós-luga) községhatárokonban	0,5	patakmenti magaskórós	A faj öt állományának élőhelykezelése, 100 m hosszú kerítés készítése, régi kerítés eltávolítása, cserjeirtás és kaszálás.
5.	Komlóska-völgy (ZTK)	5	láp, láprét	A záródás miatt pusztulásnak indult láp rekonstrukciója a fás vegetáció nem kívánatos egyedeinek eltávolítása szárazzással kézi kaszálással. Láp felélesztése (védett növények).
6.	Cserépváralja, Kő-völgy	20	mocsárrét	Cél a fokozottan védett mocsárrét életközösségeinek fenntartása gépi és kézi kaszálással, akác visszaszorítása.
7.	Recsk, Antal-tározó	-	bányatározó	Kiviteli terv készítése európai jelentőségű denevérkolónia megmentése érdekében. (beomlások és gázok által veszélyeztetett).

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2002. évi tevékenységéről

(1.4.2. Élőhely fenntartás - folytatás)

No.	A terület megnevezése	Az érintett terület nagysága (ha)	Élőhely típusa	Fenntartás célja - fő beavatkozások/kezelések
8.	Mályinka Nyír-kő, Felsőtárkány Csák-pilis, Cserépfalu Galya-oldal	15	cseres tölgyes, melegkedvelő tölgyes, lucos,	A fokozottan védett faj számára a megfelelő záródási szint kialakítása, vadállomány kizárása kerítéssel, tájidegen fajok eltávolítása.
9.	Istenmezeje, Hintós-völgy	62,9	borókás gyep	Akác térhódításának megakadályozása, őshonos fajok megtelepedésének elősegítése.
10.	Tiszababolna, Nagy-széklápa	2	mesterséges vízfelület	Az aszály miatt szárazon maradt terület elgazosodott részének szárazítása a levágott anyag eltávolítása az eutrofizáció megakadályozása végett.
11.	Tarnaszentmiklós	30	nádas, ezüsthás	A nád, ezüsthás és más tájidegen növényzet visszaszorítása az élőhelynek megfelelő növényzet kialakítása érdekében.
12.	Kesznyéteni Tájvédelmi Körzet	50	gyepek, legelők, kaszálók	Kaszálás, cserjeirtás történt az eredeti használati forma visszaállíthatósága érdekében.
13.	Montáj-tó, Tiszababolna	-	vizes élőhely	Lepelkotrás történt a Montáj tó vízellátása érdekében, a morotva feletti csatornában szabad vízfelület kialakítása érdekében.
14.	Tiszaluc, Kesznyéten Inér-hát	-	vizes élőhely	Csatorna kotrás történt a vizes élőhely fenntartás érdekében.
15.	Tiszadob, Tekerjes-morotva	3	vizes élőhely	A feltöltődött, kiszáradt és elgazosodott egykori morotva kotrása történt meg a nyílt vízfelület kialakítása érdekében.

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2002. évi tevékenységéről

(1.4.2. Élőhely fenntartás - folytatás)

No.	A terület megnevezése	Az érintett terület nagysága (ha)	Élőhely típusa	Fenntartás célja - fő beavatkozások/kezelések
16.	Cserépfalui fás legelő	30	fáslegelő	A fáslegelő megőrzése és rehabilitációja kaszálással és cserjeirtással. A fő veszélyeztető tényező a beerdősülés.
17.	Répáshutai fáslegelő	10	fáslegelő	A fáslegelő megőrzése és rehabilitációja kaszálással és cserjeirtással.
18.	Bükkszentkereszt: Lófő-tisztás	30	fáslegelő, hegyirét	A fáslegelő és hegyirétek fajgazdag életközösségeinek megőrzése kaszálással és cserjeirtással. A fő veszélyeztető tényező a beerdősülés.

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2002. évi tevékenységéről

1.4.3. Élőhely rehabilitáció

No.	A terület megnevezése	Az érintett terület nagysága (ha)	Élőhely típusa	A rehabilitáció célja - fő beavatkozások/kezelések
1.	Bükk-fennsíkai hegyi rétek	30	hegyirét	A hegyi rétek fajgazdag életközösségeinek megőrzése kaszálással. A fő veszélyeztető tényező a rossz gyepszerkezet és a beerdősülés
2.	Tugár-rét (Mátrai TK)	15	hegyirét	A Tugár-rét életközösségének megőrzése, a szürkés hangyaboglárka lepke élőhelyeinek rehabilitációja cserjeirtással és kaszálással. A fő veszélyeztető tényező a beerdősülés.
3.	Gyöngyösi Sárhegy	10	sztyeprét és láp	A sztyepréti életközösségének megőrzése, a szürkés hangyaboglárka lepke élőhelyeinek rehabilitációja cserjeirtással és kaszálással.
4.	Cserépfalui fáslegelő	20	fáslegelő	A fáslegelő megőrzése és rehabilitációja kaszálással és cserjeirtással. A fő veszélyeztető tényező a beerdősülés.
5.	Répáshutai fáslegelő	5	fáslegelő	A fáslegelő megőrzése és rehabilitációja kaszálással és cserjeirtással
6.	Bükkszentkereszt: Lófőtisztás	20	fáslegelő és hegyirét	A fáslegelő és hegyi rétek fajgazdag életközösségeinek megőrzése kaszálással és cserjeirtással. A fő veszélyeztető tényező a beerdősülés.

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2002. évi tevékenységéről

I.4.4. Fajvédelem

No.	A faj magyar és tudományos neve	Fajvédelmi terv	Védettség foka	A tevékenység és az eredmények rövid ismertetése
1.	Boldogasszony papucs (<i>Cypripedium calceolus</i>)	készült	FV, Be	Élőhelykezelés, őrzés, mesterséges beporzás, populációdinamikai felmérés
2.	Szürkés hangyaboglárka (<i>Maculinea alcon</i>)	nem készült	V,	A Mátrai TK területén 2, a Zempléni TK területén szintén 2 élőhelyen volt kaszálás és a beerdősülő lápos foltokról a faanyag kitermelése, kb. 20 ha területen
3.	Karszti hangyaboglárka (<i>Maculinea xerophila</i>)	nem készült	V	A Bükk-fennsíki rétek és a Bükkszentkereszti Lófőtisztáson végzett élőhelyrehabilitációs és fenntartási munkák elsősorban a karszti hangyaboglárka érdekében történtek.
4.	Bükk szerecsenboglárka (<i>Aricia artaxerxes</i>)	nem készült	V	A Bükk-fennsíki réteken végzett fenntartási munkák kiterjedtek a bükk szerecsenboglárka élőhelyeire is, azok kiterjesztése és a megfelelő gyepruktúra létrehozása érdekében.
5.	Barnabundás boglárka (<i>Polyommatus admetus</i>)	nem készült	V	Helyi védett terület kialakítása a faj élőhelyeinek védelme érdekében.
6.	Vérfübboglárka (<i>Maculinea teleius</i>)	nem készült	V, Natura 2000	A Zempléni TK területén 3 élőhelyén végeztünk kaszálásokat az élőhely fenntartása érdekében.
7.	Fót boglárka (<i>Plebejus sephirus</i>)	nem készült	FV, Natura 2000	2 újabban felfedezett élőhelyét védetté nyilvánításhoz készítettük elő, az élőhely fenntartása érdekében kezelési tervet dolgoztunk ki.
8.	Alpesi götte (<i>Triturus alpestris</i>)	nem készült	V, Be	Veszélyeztetett élőhelyek megszüntetése, új élőhelyek kialakítása. Ivadéknvelés mesterséges körülmények között. Felmérések kiterjesztése.

Rövidítések magyarázata: V: védett; FV: fokozottan védett, Be: Berni Egyezmény, Bo: Bonni Egyezmény

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2002. évi tevékenységéről

(I.4.4. Fajvédelem - folytatás)

No.	A faj magyar és tudományos neve	Fajvédelmi terv	Védettség foka	A tevékenység és az eredmények rövid ismertetése
9.	Túzok (<i>Otis tarda</i>)	készült	FV, Natura 2000, CITES	A működési területünk tűzokállománya aktuálisan veszélyeztetett és folyamatosan csökken. Ennek érdekében az állomány két élőhelyére a rehabilitációt elősegítendő megőrzési terv készült. A faj érdekében szükséges intézkedések megtörténtek (repcvetés, fészekalj mentés, dűvadirtás, látogatási korlátozások egyéb hatósági intézkedés)
10.	Parlagi sas (<i>Aquila heliaca</i>)	Készült (MME)	FV, Natura 2000, CITES	Költő állomány monitorozása, regisztrálása. A védelem érdekében a szükséges hatósági intézkedések megtétele. Mesterséges fészkek kihelyezése. Beavatkozások a természetes veszélyeztető tényezők elhárítására. Faj megismerését szolgáló kutatások segítése. Fiókák jelölése.
11.	Kerecsen sólyom (<i>Falco cherrug</i>)	készült (MME)	FV, Natura 2000, CITES	Költőállomány monitorozása, regisztrálása. A védelem érdekében a szükséges hatósági intézkedések megtétele. Mesterséges fészkek kihelyezése. Beavatkozások a természetes veszélyeztető tényezők elhárítására. Faj megismerését szolgáló kutatások segítése. Fiókák jelölése. Védelme érdekében együttműködés az áramszolgáltatókkal.
12.	Kékászósas (<i>Aquila pomarina</i>)	készült (MME)	FV, Natura 2000, CITES	Költőállomány monitorozása, regisztrálása. A védelem érdekében a szükséges hatósági intézkedések megtétele. Mesterséges fészkek kihelyezése. Beavatkozások a természetes veszélyeztető tényezők elhárítására.

Rövidítések magyarázata: V: védett; FV: fokozottan védett, Be: Berni Egyezmény, Bo: Bonni Egyezmény

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2002. évi tevékenységéről

(I.4.4. Fajvédelem - folytatás)

No.	A faj magyar és tudományos neve	Fajvédelmi terv	Védettség foka	A tevékenység és az eredmények rövid ismertetése
13.	Kígyászölyv (<i>Circaetus gallicus</i>)	nem készült	FV, Natura 2000, CITES	Költőállomány monitorozása, regisztrálása. A védelem érdekében a szükséges hatósági intézkedések megtétele. Beavatkozások a természetes veszélyeztető tényezők elhárítására.
14.	Kék vércse (<i>Falco vespertinus</i>)	készült (MME)	FV, Natura 2000, Be, Bo, CITES	Mesterséges fészkelőtelepek kialakítása, állomány felmérése, védelmi intézkedések megtétele. Varjúkolónia őrzése.
15.	Szalakóta (<i>Coracias garrulus</i>)	nem készült	FV, Natura 2000	Telepítési program folytatása, ellenőrzési, jelölési feladatok ellátása. Hatósági intézkedések, fatelepítés agrár támogatási rendszer.
16.	Gyurgyalag (<i>Merops apiaster</i>)	készült (MME)	FV, Natura 2000	A Cserépfalui fás legelő területén lévő telep felújítása. Bányaugyekben hatósági intézkedések, szakértői közreműködés. Állományfelmérés.
17.	Gyöngybagoly (<i>Tyto alba</i>)	nem készült	FV, Natura 2000, CITES	Költőládák kihelyezése, veszélyeztető tényezők megszüntetése. Ragadozók elleni védekezés.
18.	Uhu (<i>Bubo bubo</i>)	nem készült	FV, Natura 2000, CITES	A működési területen a faj terjeszkedésének nyomon követése, hatósági intézkedések megtétele. Gyakorlati védelmi intézkedések.
19.	Urali bagoly (<i>Strix uralensis</i>)	nem készült	FV, CITES	Költőládák kihelyezése, veszélyeztető tényezők megszüntetése. Ragadozók elleni védekezés, állomány felmérése.
20.	Hamvas rétihéja (<i>Circus pygargus</i>)	nem készült	FV, Natura 2000, CITES	Gabonában költő pároknál fészkalj-védelmi program (MME)

Rövidítések magyarázata: V: védett; FV: fokozottan védett, Be: Berni Egyezmény, Bo: Bonni Egyezmény

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2002. évi tevékenységéről

(I.4.4. Fajvédelem - folytatás)

No.	A faj magyar és tudományos neve	Fajvédelmi terv	Védettség foka	A tevékenység és az eredmények rövid ismertetése
21.	Szirti sas (<i>Aquila chrysaetos</i>)	nem készült	FV, Natura 2000, CITES	Költőállomány monitorozása, regisztrálása. A védelem érdekében a szükséges hatósági intézkedések megtétele. Beavatkozások a természetes veszélyeztető tényezők elhárítására.
22.	Vándorsólyom (<i>Falco peregrinus</i>)	nem készült	FV, Natura 2000, CITES	A költőállomány nyomon követése. Mesterséges fészkek kialakítása, hatósági intézkedések meghozatala. Faj megismeréséhez szükséges kutatások támogatása.
23.	Óriás koraidenevér (<i>Nyctalus lasiopterus</i>)	kidolgozás alatt	FV, Natura 2000	Archív adatok összegyűjtése, működési terület potenciális élőhelyein a faj jelenlétének regisztrálása. Hatósági intézkedések megtétele.
24.	Farkas (<i>Canis lupus</i>)	készült	FV, Natura 2000, CITES	Monitoring tevékenység végzése. Adatgyűjtés, faj jelenlétének életmenetének tisztázása végett. Hatósági intézkedések.
26.	Hiúz (<i>Lynx lynx</i>)	készült	FV, Natura 2000, CITES	Monitoring tevékenység végzése. Adatgyűjtés, faj jelenlétének életmenetének tisztázása végett. Hatósági intézkedések.

Rövidítések magyarázata: V: védett; FV: fokozottan védett, Be: Berni Egyezmény, Bo: Bonni Egyezmény

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2002. évi tevékenységéről

I.4.5. Saját állatállomány

Faj	Fajta	Egyedszám	Tárgyévi állomány-növekedés (egyed)
Juh	racka	13	7
	Összesen:	13	7
Ló	shagya arab	2	1
	mezőhegyesi félvér	1	1
	nóniusz	5	0
	Összesen:	8	2

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2002. évi tevékenységéről

1.4.6. Vadászterületek

No.	Vadászterület megnevezése (ahol az igazgatóság a vadászatra jogosult)	Kiterjedése (ha)
1.	Ipolytarnóci VT, kódszáma: 12-552000-4-3-0	512
Összesen:		512

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2002. évi tevékenységéről

I.5. Jogi tevékenység

I.5.1. Hatósági eljárások

	Ügyek száma	Másodfokon			Közigazgatási per	
		helyben hagyva	új eljárás	megváltoztatva	helyben hagy	új eljárás
Hatósági	358	8	0	4	3	0
Szakhatósági	1 254	11	0	2	0	0
Egyéb (hatósági bizonyítvány, stb.)	1 741					
Összesen	3 353	19	0	6	3	0

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2002. évi tevékenységéről

1.5.2. Bíróságok

	Ügyek száma	Kiszabott bírság összege (e Ft)
Természetvédelmi bíróság	10	4 165 000
Szabálysértési eljárás	58	1 013 000
Helyszíni bíróság	265	1 102 000

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2002. évi tevékenységéről

I.5.3. Büntető ügyek

	Feljelentések száma	Eredményes	Eredménytelen
Természetkárosítás	18	15	3
Egyéb büntető ügyek	7	4	3

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2002. évi tevékenységéről

1.5.4. Polgári perek

	Ügyek száma	Nyert	Vesztett	Folyamatban
Polgári perek	16	4	0	12

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2002. évi tevékenységéről

1.6. Őrszolgálat

	Felsőfokú végzettségű	Középfokú végzettségű	Összesen
Létszám	29	9	38

	Átlagosan	Minimum	Maximum
Az egy főre eső illetékességi terület (ha)	30 045	3 506	77 366
Az egy főre eső védett természeti terület (ha)	4 029	25	7 469,

Helyszíni bírságok száma	265
Az igazgatóságra tett feljelentések száma	205

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2002. évi tevékenységéről

I.7. Költségvetés és vagyon

I.7.1. Kiadások

		Teljesítés (e Ft)
Működési kiadások	<i>Személyi juttatás</i>	217 758
	<i>Járulék</i>	70 759
	<i>Dologi</i>	290 548
	<i>Egyéb</i>	12 136
Felhalmozási kiadások	<i>Intézményi beruházás</i>	252 733
	<i>Felújítás</i>	9 500
	<i>Egyéb felhalmozási kiadás</i>	0
	<i>Egyéb központi beruházás</i>	9 528
Kölcsönök nyújtása		
Kiadások összesen		862 962

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2002. évi tevékenységéről

1.7.2. Bevételek

		Teljesítés (e Ft)
Bevételek	<i>Működési</i>	297 465
	<i>Felhalmozási</i>	138 934
	<i>Kölcsönök visszatérülése</i>	
Bevétel összesen:		436 399
Költségvetési támogatás	<i>Működési</i>	352 092
	<i>Felhalmozási</i>	106 190
Támogatás összesen:		458 282
Összes bevétel		894 681

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2002. évi tevékenységéről

I.7.3. Vagyon

	Bruttó érték (eFt)	Értécsökkenés (eFt)	Nettó érték (eFt)
Vagyon értékű jogok	0	0	0
Szellemi termékek	18 569	13 155	5 414
Ingtalanok és kapcsolódó vagyoni értékű jogok			
<i>földterület</i>	1 144 424	0	1 144 424
<i>telek</i>	0	0	0
<i>épület</i>	319 605	32 624	286 981
<i>építmény</i>	227 857	34 064	193 793
<i>erdő</i>	8 000	0	8 000
Gépek, berendezések, felszerelések			
<i>üzgvyiteli</i>	18 096	9 658	8 438
<i>egyéb</i>	124 153	62 183	61 970
<i>képzőművészeti alkotások</i>	0	0	0
Járművek	166 311	78 534	87 777
Tenyészállatok	1 915	289	1 626
Beruházások, felújítások	0	0	0
Összesen	2 020 930	230 507	1 790 423

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2002. évi tevékenységéről

1.7.4. Épületek

Az épület típusa*	Száma (db)	Növekedés a tárgyévben (db)
Iroda	1	0
Szolgálati lakás	1	0
Tanya	1	0

* A turisztikai létesítmények a 8.1 táblázatban kerülnek részletezésre.

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2002. évi tevékenységéről

1.7.5. Eszközök

Az eszköz megnevezése	Száma (db)	Növekedés a tárgyévben (db)
Mezőgazdasági munkagép	8	3
Terepjáró	35	2
Motorkerékpár	2	0
Kerékpár	2	2
Vízijármű	1	1
Videokamera	6	0
Digitális fényképezőgép	8	0
Hagyományos fényképezőgép	54	0
Spektív	6	4
Kézitávcső	58	4
Számítógép	75	15
Mobiltelefon	115	40

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2002. évi tevékenységéről

I.8. Bemutató, oktatás, PR

I.8.1. Turisztikai infrastruktúra

Név	Helye	Hossza	Tanösvény jellege	Fenntartó, kezelő	Kiadvány
Szarvaskői geológiai tanösvény	Bükki Nemzeti Park, Szarvaskő környéke	6 km	Geológiai.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	készült
Rejteki természetismereti tanösvény	Bükki Nemzeti Park, a Rejteki kutatóház mellől indul	800 m	Természetismereti.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	készült
Rejteki - Répáshuta tanösvény	Bükki Nemzeti Park, Rejteki kutatóház - Répáshuta	9 km	A természeti, kultúrtörténeti, őslénytani, és geológiai ismereteket ad át.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	készült
Szalajka-völgyi tanösvény	Bükki Nemzeti Park, Szilvásvárad határa	2,6 km	A Szalajka-völgy földtani, víztani, botanikai és tájképi értékeit mutatja be.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	készült
Millenniumi tanösvény	Bükki Nemzeti Park, Szilvásvárad határa	2,1 km	geológiai, botanikai, víztani, állattani és erdészeti bemutatóösvény.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	nem készült
Olasz-kapu tanösvény	Bükki Nemzeti Park, Bükk-fennsík: az Olasz-kapui parkolótól indul	8 km	A tanösvényen megfigyelhetők a fennsík felszínalkatani és botanikai értékei, és a tájképi szépségek..	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	nem készült
Nagy-mező - Kis-kőhát-zsomboly tanösvény	Bükki Nemzeti Park, Bükk-fennsík: a Bánya-hegyi volt felső parkolótól indul	3,3 km	A tanösvény hivatott a Bükk-fennsík felszíni alaklatani formakincsének és a Nagy-mező fokozottan védett növényvilágát megismertetni.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	nem készült

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2002. évi tevékenységéről

(1.8.1. Turisztikai infrastruktúra - folytatás)

Név	Helye	Hossza	Tanösvény jellege	Fenntartó, kezelő	Kiadvány
Jávorkúti tanösvény	Bükk Nemzeti Park, Jávorkút környéke	3,2 km	A tanösvényen Jávorkút környékének botanikai, zoológiai és földtani értékeit ismertetik a sétaút táblái.	Bükk Nemzeti Park Igazgatóság	nem készült
Szinva tanösvény	Bükk Nemzeti Park, Miskolc környéke	4 km	Az 4 km-es útvonal 6 állomásán ismertető táblák szólnak a látni- és tudnivalókról; a középhegységi vízfolyások mellett kialakuló jellegzetes élőhely-közösségekről, a Bükk hegység keleti oldalára jellemző erdőtársulásokról, a mészkő sziklagyepokről, a karsztjelenségekről, geológiai formákról, valamint a tanösvény környezetében megtekinthető természeti, kultúr- és ipartörténeti értékekről.	Borsod Abaúj Zemplén Megyei Környezeti Nevelők Egyesülete. Támogatók: Bükk Nemzeti Park Igazgatóság, Észak- Magyarországi Erdőgazdasági Rt.	készült
Gyöngyösi Sár-hegy Természetismereti Tanösvény	Mátrai Tájvédelmi Körzet, Gyöngyös környéke	9 km	A táblák a Sárhegy Természetvédelmi Terület gyep, erdő, mocsár társulásait, geológiáját mutatják be.	Bükk Nemzeti Park Igazgatóság: Mátra Tájvédelmi Körzet, Polgármesteri Hivatal- Gyöngyös, Berze Gimnázium Természetvédelmi Szakkör.	
Boldogkőváraljai, Cserák-hegyi tanösvény	Zempléni Tájvédelmi Körzet, Boldogkőváralja könyéke	2 km	Hely- és tájtörténeti tanösvény.	Bükk Nemzeti Park Igazgatóság	nem készült

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2002. évi tevékenységéről

(1.8.1. Turisztikai infrastruktúra - folytatás)

Név	Helye	Hossza	Tanösvény jellege	Fenntartó, kezelő	Kiadvány
Mogyoróska - Regéci tanösvény	Zempléni Tájvédelmi Körzet, Regéc környéke	2,2 km	Természetismereti, vártörténeti és erdészeti tanösvény.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	nem készült
Salgó-hegyi tanösvény	Karancs-Medves Tájvédelmi Körzet, Eresztvény környéke	2 km	A 2 km hosszú sétaút növénytani, állattani, geológiai, tájképi, ipar- és kultúrtörténeti értékeket mutat be. Az állomások száma: 6.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	nem készült
Somoskőújfalui tanösvény és kőzetpark	Karancs-Medves Tájvédelmi Körzet, Somoskőújfalu környéke	1 km	A somoskői geológiai tanösvény és kőzetpark a kőbányászat és kőfeldolgozásba enged betekintést.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	nem készült
Ipolytarnóci biológiai és geológiai tanösvény és kőzetpark	Ipolytarnóci Ősmaradványok Természetvédelmi Terület	800 m	Geológiai tanösvény és bemutatóhely.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	készült
		700 m	Kőzetpark.		
		6 km	Biológiai tanösvény.		

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2002. évi tevékenységéről

1.8.2. Kiadványok

No.	A saját kiadvány címe	Kiadás éve	Készlet (pld.) a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság raktárában
1	Szarvaskő természeti képe (leporello)	1982.	43780
2	Bükk-fennsíki rétek (leporello)		
3	Bükki vizek (leporello)		
4	Hór-völgy, Ódorvár, Oszla (leporello)		
5	Boldogkőváralja történeti emlékek	1985.	2620
6	Regéci vár	1985.	1443
7	Zempléni túra	1985.	3467
8	Ismeretterjesztő füzet (8 nemzeti park)	1996.	2760
9	Ismeretterjesztő füzet (Bükki Nemzeti Park angol)	1996.	1199
10	Ismeretterjesztő füzet (Bükki Nemzeti Park, magyar)	1996.	416
11	Ismeretterjesztő füzetcsomag (Nemzeti Parkjaink, Bükki Nemzeti Park, 9 db/csomag, angol)	1996.	11
12	Ismeretterjesztő füzetcsomag (Nemzeti Parkjaink, Bükki Nemzeti Park, 9 db/csomag, magyar)	1996.	18
13	Szarvaskő geológiai tanösvény füzete	1998.	341

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2002. évi tevékenységéről

(I.8.2. Kiadványok - folytatás)

No.	A saját kiadvány címe	Kiadás éve	Készlet (pld.) a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság raktárában
14	Képeslapok (8 nemzeti park)	1986.	4186
15	Képeslapok (Hollókő)	1986.	52
16	Képeslapok 1. (Ipolytarnóc)	1994.	27
17	Képeslapok 2. (Ipolytarnóc)	1986.	1000
18	Képeslapok 3. (Ipolytarnóc)	1986.	72
19	Képeslapok (Bükki Nemzeti Park)	1986.	104720
20	Képeslapok (Bélkő, Bükki Nemzeti Park)	1986.	12681
21	Képeslapok (ZTK)	1986-1990	26068
22	Matricák (Bükki Nemzeti Park)	2002.	950
23	Matricák (Lillafüred Anna-bg.)	1994.	4
24	Matricák (Lillafüred Szt. István-bg.)	1994.	22
25	Matricák (Ipolytarnóc)	2000.	34
26	Plakát (14 féle)	1994.	20280
27	10 nemzeti park plakátsorozat	2003.	1400
28	Jelvény (Bükki Nemzeti Park, természetvédelmi)	1997.	469
29	Közet (Ipolytarnóc)		37
30	Bükki Nemzeti Park 20 éves kiadvány (angol)	1998.	217
31	Bükki Nemzeti Park 20 éves kiadvány (magyar)	1998.	545

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2002. évi tevékenységéről

(I.8.2. Kiadványok - folytatás)

No.	A saját kiadvány címe	Kiadás éve	Készlet (pld.) a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság raktárában
32	Bükki Nemzeti Park 25 éves kiadvány (magyar)	2003.	1279
33	Bükki Nemzeti Park 25 éves kiadvány (angol)	2003.	776
34	Bükki Nemzeti Park kerékpáros térkép (magyar, angol)	2002.	3307
35	Hogyan építsünk tanösvényt (könyv)	1999.	276
36	Magyarország nemzeti parkjai I. c. CD-ROM	2001.	9
37	Bükki Nemzeti Park térkép	2003.	2561
38	Szalajka-völgy túravezető füzet	2000.	2329
39	Rejteki tanösvények túravezető füzet	2003.	900
40	Felsőtárkányi tanösvények túravezető füzet	2003.	900
41	Mátrai Tájvédelmi Körzet	2001.	1329
42	A Bükki Nemzeti Park könyv – Hegyek, erdők, emberek –	2002.	987
43	Botanikuskertek kiadvány	2000.	200
44	Badacsonyi TKM füzet	1993.	42
45	Sír a Tisza (angol)	2002.	14
46	Füzér várhegy	1990.	208
47	Hangony és Hódos-völgye	2001.	99
48	Ismeretlen társbérlelőink, a denevérek c. füzet	2002.	1800

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2002. évi tevékenységéről

(I.8.2. Kiadványok - folytatás)

No.	A saját kiadvány címe	Kiadás éve	Készlet (pld.) a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság raktárában
49	Mesél a Szalajka-patak	2002.	378
50	Szalmafiú a visszhangok völgyében	2002.	45
51	Szinva-völgyi tanösvény	1985.	1430
52	reklámtasak	1986.	420

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2002. évi tevékenységéről

1.8.3. Látogatottság

	Látogatók száma
Saját oktatási központ	-
Szakvezetési túra	2 660
Látogató Központ	-
Múzeum/kiállítás	101 391
Nyílt/jeles nap, rendezvény	98
Más szolgáltatók szervezésében (becsült adat)	300 000

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2002. évi tevékenységéről

1.8.4. PR

		Megjelenés/részvétel száma	
		Irott	Elektronikus
Kiállítás, vásár		Oktatási szakvásár - Bp.; "Menjünk világgá" utazási kiállítás - Miskolc; Utazás kiállítás 2002. - Bp.; Noszvaj - Majális, "Kemencében sült ételek versenye"; Tiszaújváros; "Kultúra és Turizmus" - Bp.	
Média	<i>helyi</i>	12	5
	<i>regionális</i>	12	5
	<i>országos</i>	30	5
Egyéb			

Honlap címe	www.bukkinemzetipark.hu
--------------------	--

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2002. évi tevékenységéről

I.9. Külföldi együttműködés

Partnerszervezet	Ország (nemzetközi szervezet esetén székhelye)	Az együttműködés rövid ismertetése
Szivenir NP, Ungvári Állami Egyetem Botanikai Kar	Ukrajna (Szivenir, Ungvár)	2002. augusztus: Közös botanikai terepbejárás a Szivenir NP területén. Florisztikai és erdőszerkezet vizsgálatok.
Kárpáti Bioszféra Rezervátum	Ukrajna (Rahó)	Mountains and People Nemzetközi Konferencián (2002.10.14-17.) BNP Igazgatóság részvétele, szekcióeladás, lehetséges kutatási programok megbeszélése.
Státna ochrany prírody (SOP SR)	Szlovákia (Besztercebánya)	A Magyar-Szlovák Természet- és Tájvédelmi Munkacsoport 2001. évi tárgyalás jegyzőkönyv 8. pont: "PHARE és PHARE CBC programok" Hajnácska-Rogács projekt és magyarországi csatlakozó részek projekttervezethez közös bejárások, és a projekt elkészítése.
		A Cerová Vrchovina CHKO (Szlovákia) és a határos Karancs-Medves TK-ban közös tanösvény előkészítése (terepbejárások, tervek előkészítése).
		A BNPI és a szlovákiai Latorica CHKO, az eperjesi központ között közös bejárások a botanikai értékek, természetvédelmi kezelési szempontok megbeszélése, a hiúz, farkas, vadmacska populációk felmérése, populációdinamikai folyamatok elemzése.
		Szakmai anyagok (kiadványok, könyvek) cseréje.
Slovenská Agentura Zivotného Prostredia (SAZP)	Szlovákia (Besztercebánya)	Kiállítási anyagok, szakterületi kiadványok cseréje.
		BNP 25 éves ünnepségén és a konferencián részvétel.
		BNPI részvétele az ENVIROFILM 2002. Nemzetközi Filmfesztiválon. (Besztercebánya)
		BNPI részt vett a SAZP sportnap rendezvényen.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2002. évi tevékenységéről

(I.10. Külföldi együttműködés - folytatás)

Partnerszervezet	Ország (nemzetközi szervezet esetén székhelye)	Az együttműködés rövid ismertetése
Správa Slovensky Jaskyn	Szlovákia (Liptószentmiklós)	A BNPI lillafüredi barlangok túravezetőinek szakmai tanulmányútja a szlovákiai idegenforgalmi barlangok üzemeltetése, barlangvédelmi munkáinak megismerésére.
Kalkalpen Nemzeti Park	Ausztria	<p>Együttműködésünkben 2002-ben visszaesés történt, a szakmai tapasztalat- és csereprogramok nem folytatódtak.</p> <p>Elindult korábban egy karsztvíz minőség monitoring projekt, amelyben a Bük-hegység, mint mintavételi terület szerepel egy csehországi és egy német nemzeti parkkal együttműködésben.</p> <p>A projekt a Kalkalpen Nemzeti Parkban kidolgozott biológiai vízminőség összetevő vizsgálati, elemzési modellt, mint EU- szintű alkalmazási lehetőséget céloz.</p>
EUROPARC	Németország	<p>A szervezet által meghirdetett Európai Nemzeti Parkok napja rendezvényhez önálló rendezvénnyel kapcsolódtunk – május 24. Bük – Aggtelek kerékpártúra</p> <p>2002-ben vett részt kollégánk az EUROPARC és az Alfred Toepfler Alapítvány által meghirdetett ösztöndíjas szakmai tanulmányúton, amin a tájvédelem és tájhasználat gyakorlatával ismerkedett Walesben és Írországbán.</p> <p>A szervezet egyéb programjait, adatkéréseit, folyamatosan segítjük.</p>

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2002. évi tevékenységéről

1.11. Ellenőrzés

No.	Ellenőrzést elrendelő szervezet	Ellenőrzést végző szervezet	Típusa/célja	Fontosabb megállapítások, intézkedések rövid ismertetése
1	Országos Egészségbiztosítási Pénztár	Országos Egészségbiztosítási Pénztár	célvizsgálat táppénz megállapításáról	intézkedést nem igényelt, a közölt adatok helyesek voltak
2	APEH Nógrád Megyei Igazgatóság	APEH Nógrád Megyei Igazgatóság	Próbavásárlás Ipolytarnóc	a próbavásárlás során az APEH mindent rendben talált
3	Kormányzati Ellenőrzési Hivatal	KvVM Ellenőrzési Főosztály	2000.C. törvényben előírtak betartása	eleget tettünk a törvényből fakadó előírásoknak, a mérleg átrendezésénél folyt. elve nem sérült
4	Kormányzati Ellenőrzési Hivatal	KvVM Ellenőrzési Főosztály	közbeszerzési témavizsgálat	közbeszerzési eljárások során nem merült fel intézkedés a szabályzatot aktualizálni kell
5	Kormányzati Ellenőrzési Hivatal	KvVM Ellenőrzési Főosztály	KAC fejlesztési pályázat témaellenőrzése	az összefoglaló jelentés folyamatban

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2002. évi tevékenységéről

(I.11. Ellenőrzés - folytatás)

No.	Ellenőrzést elrendelő szervezet	Ellenőrzést végző szervezet	Típusa/célja	Fontosabb megállapítások, intézkedések rövid ismertetése
6	Kormányzati Ellenőrzési Hivatal	KvVM Ellenőrzési Főosztály	informatikai adatvédelmi rendszer	az összefoglaló jelentés folyamatban
7	Környezetgazdálkodási Intézet	MarConTrade	KAC fejlesztési pályázat témaellenőrzése	A KAC Támogatást a megfelelő célra használta fel Igazgatóságunk
8	KvVM	AUDITTAX Kft	vagyongazdálkodás témaellenőrzése	önköltségszámítási szabályzat elkészítését írták elő
9	BNP Igazgatóság.	Cseh Gábor könyvvizsgáló	2001. évi beszámoló	mindent rendben talált a 2001. évi beszámolóval kapcsolatban
10	BNP Igazgatóság	Cseh Gábor könyvvizsgáló	2002 I. félévi beszámoló	a számviteli törvény előírásai szerint lett összeállítva a féléves beszámoló
11	BNP Igazgatóság	Cseh Gábor könyvvizsgáló	gépjárművek ellenőrzése	az ellenőrzés kisebb hiányosságoktól eltekintve mindent rendben talált
12	BNP Igazgatóság	Cseh Gábor könyvvizsgáló	Bérfizetések ellenőrzése	a vizsgált időszakban a bér és járulékok megállapításánál eltérést nem állapított meg az ellenőr

II. Egyes táblázatokhoz fűzött szöveges értékelések

II.1. Személyi állomány

Személyi állományunk egyre szaporodó feladatainkat egyre nehezebben, egyre feszítettebb munkavégzéssel tudja ellátni. A képzettségi szint megfelelőnek mondható (felsőfokú végzettségű köztisztviselőink aránya 59%), de ennek az aránynak a javítására feladatainkat tekintve további szükség van. A felsőfokú végzettségűek száma a tavalyihoz képest 3 fővel emelkedett. A 2002. évi létszámfejlesztésből 3 fő felsőfokú végzettségű köztisztviselővel, 1 fő MT hatálya alá tartozó munkavállalóval lett betöltve. Betöltetlen álláshelyünk jelenleg nincs.

Az optimális és az állományt kevésbé "kizsaroló" működéshez még jelentős létszámfejlesztésekre volna szükségünk. Ezek első sorban az alábbi területeken kellene hogy realizálódjanak:

Órszolgálat:

Az Európai Unió feladatok maradéktalan ellátásához minimálisan a jelenlegi létszám duplázására (jelenleg 38 fő) volna szükség.

E mellett szükség lenne a jelenlegi védett területeken kívüli, egyéb védettségi szintű területeken (NATURA2000, Nemzeti Ökológiai Hálózat, természeti területek) jelentkező feladatok ellátásához illetékességi területünkön egy 30 fős létszámfejlesztésre.

Órszolgálaton kívüli szükséges létszámfejlesztések:

Fizikai állomány bővítése.....	6 fő
Pénzügyi ügyintéző	2 fő
Függetlenített belső ellenőr	2 fő
Tanácsadó rendszer működtetése a gazdálkodók részére	6 fő
Nemzeti Ökológiai Hálózat feladataival foglalkozó koordinátor:	2 fő
Tájvédeleми felügyelő	2 fő
Monitoring- illetve kutatásszervező valamint kutató	4 fő
Vagyonkezelési felügyelő	3 fő
Élővilágvédeleми szakfelügyelő	3 fő
Hatósági felügyelő	2 fő
Informatikus	2 fő
Idegenforgalmi, turisztikai, oktatási felügyelő	3 fő
Szakvezető, túravezető	4 fő

Igazgatóságunkon a nyelvismeret aránya nem mondható jónak, ezen mindenképpen szükséges változtatni (nyelvtanfolyamok). Beszélt nyelvek a következők: angol, német, orosz, spanyol.

II.2. Területi adatok

II.2.1. Védett és védelemre tervezett területek

A védelemre, illetve bővítésre tervezett Természetvédelmi Területek és Tájvédelmi Körzetek esetében számos területen ismertek a területnagyságok, de mivel összesítve kellett megadni a táblázatban, ennek közlésére nem volt lehetőség. Így ezt a szöveges részben alább felsoroljuk:

Védelemre tervezett TK-k:	Terület (ha)
Hevesi Füves Puszták TK (bővítés)	5 425
Tarnavidéki TK (bővítés)	3 600
Mátrai TK (bővítés).....	5 100
Tokaj-Bodrozug TK (bővítés).....	650-700
Kesznyéteni TK (bővítés).....	12 000

Védelemre tervezett TT-k:.....	Terület (ha)
Tardi-legelő TT	257
Sóshartyáni Hencse-hegy TT	105
Szilvásvárad Aszaló TT	167
Etesi Fás Legelő TT	67
Márházapusztai Fás Legelő TT	273
Gyöngyösi Sár-hegy TT(bővítés).....	150
Ózd Környéki TT	260
Semlyéni Égerláp TT	100

II.2.2. Saját vagyonkezelésű területek

Mint a táblázat adataiból is látható, Igazgatóságunk a vagyonkezelésében lévő területek több mint felét külső segítség bevonásával kezeli. A humán-, és gépi kapacitások hiánya miatt a saját kezelésű területek jelentős bővülésére nincs lehetőség. Az utóbbi években beszerzésre került néhány gépsor (erőgépek, fűkaszák, szárzúzó, bálázó), amelyek üzemeltetését megbízással szerződéssel vagy a természetvédelmi örök bevonásával oldjuk meg. Ezek elsődleges célja az olyan területek kezelése, ahol külső együttműködőt nem találunk vagy valamilyen nehézségbe ütközik a kivitelezés. ***Mindenképpen indokolt a saját kezelés megvalósítása azokon a területeken, ahol azt a természetvédelmi szempontok megkívánják.***

A vagyonkezelte hegyi rétek értékeinek megóvása eddigi tapasztalataink szerint gazdaságosan csak legeltetéssel valósulhat meg. Történtek próbálkozások **magyar szürke marha** állomány beállítására, de a megpályázott forrásokat nem sikerült elnyerni.

A bérleti rendszer évek óta működik, a kedvező díjnak köszönhetően a gazdák körében népszerű az együttműködés e formája. A befolyó összegek egy része visszakerül a rendszerbe, növelve ezzel az egyéb források kínálta kezelési lehetőségeket. Az agrár-környezetvédelmi program indulásával tovább nőnek lehetőségeink, hisz az állami támogatások hozzáférhetőségével vélhetően több gazda dönt az extenzifikálás, a külterjes gazdálkodás mellett.

Problémaként jelentkezik, hogy nem minden településen van kereslet a termőföldek hasznosítása iránt. Az állatállomány drasztikus csökkenése miatt a természetvédelmi kezelés

szempontjainak alárendelt gazdálkodást itt saját hatáskörben kell megszervezni. A nem rendszerszemléletű gépi működtetés költséghatékonysága nem túl jó, ezért főleg helyi vállalkozók segítségét vesszük igénybe.

Korábban nehézséget jelentett az előirányzott források felhasználási lehetőségének őszi időpontja. A tavasszal és a nyár folyamán végezhető munkákat gyakorlatilag nem állt módunkban kivitelezni. Idén, a források költségvetésbe épülésével biztosítottnak látszik az ütemezés racionalizálása.

II.2.3. Terület nélküli értékek

Megjegyzések a táblázathoz:

- Forrás - közhiteles nyilvántartás nem kezdődött el
- Barlang - közhiteles nyilvántartás folyamatban
- Víznyelő - nincs felmérés (így nincs számadat), nem kezdődött el a közhiteles nyilvántartásba vétel
- Kunhalom - adatok ellenőrzése befejezés előtt (kunhalmok közül még
- további 30 nincs helyszínelve és adatai kikérve, elsősorban Heves megyeiek)
- Földvár - közhiteles nyilvántartáshoz az adatokat megadtuk

Nem védett területek botanikai ponttérképezése

Az elmúlt 6 évben elsősorban a Heves-Borsodi-dombság nem védett részein végeztünk felméréseket, amelyek célja az ott előforduló védett botanikai értékek felmérése volt. Ennek eredménye a NATURA 2000 területek kijelölésében, valamint a védetté nyilvánításra javasolt területek jegyzékében jelent meg.

Zoológiai értékek védelme

A BNP által végzett és a külső kutatók valamint társadalmi szervezetek által szolgáltatott információk és adatok révén vált ismertté, hogy a nem védett területeken kívül is rendkívül gazdag védett gerinctelen fauna él. Egy-egy veszélyeztetett faj sokszor kizárólag a nem védett területeken fordul elő (csak néhány példa: **golyaorrboglárka** - védett, **főtiboglárka** - fokozottan védett, **magyar fésűs tavaszibagoly** - fokozottan védett, **vérfűboglárka** - védett, **barnaboglárka**-védett, **hegyi törpeboglárka** - védett, **szirti törpebagoly**-védett, stb.). Ezeknek a fajoknak és élőhelyeiknek a védelme kizárólag hatósági eszközökkel nem igazán érvényesíthető. Védelmük érdekében a sokszor évekig tartó hatósági védetté nyilvánítás mellett a helyi védettség kialakítása és természetvédelmi közalapítványok vásárlása révén tudunk tenni. A Bükki Nemzeti Park Igazgatóság működési területén jelenleg több ezer ha olyan értékes természeti területről van információnk, amelyek védett és fokozottan védett fajok és fajközösségek élőhelyei. A megoldás a nem védett területek további faunisztikai jellegű kutatása szorosan együttműködve a kutatóhelyekkel és társadalmi szervezetekkel. Elő kell segíteni a helyi védett területek létrehozását és lehetőséget kell teremteni a természetvédelmi közalapítványok területvásárlására is. A végleges és biztos megoldást azonban az országos védettség létrehozása és a tulajdonosi-kezelői jog megszerzése lehet.

II.3. Kutatás és monitorozás

II.3.1. Kutatás

A Bükki Nemzeti Park Igazgatóság kutatási feladatai részben a Környezetvédelmi Alap Céltámogatás keretében valósultak meg, részben a Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer (NBmR) keretében (l. 3.2. pont), részben pedig saját munkatársaink kutatási feladataikként. A kutatási projektek közül a következő saját programok folynak az Igazgatóság illetékességi területén:

A. KAC (K+F) támogatásból:

- *Komplex, hosszú távú kutatásokat megalapozó vizsgálatok cönológiai egységekben a Bükk hegységben.* A Bükki Nemzeti Park cönológiai monitoring programja lehetőséget kínált arra (1992-93), hogy a megjelölt feladatok elvégzésén túl végre hosszú távra megalapozzuk a Nemzeti Park környezeti állapotjelző hálózatát (1,2). Ennek érdekében a Bükki Nemzeti Park területén 13 darab, egyenként 0,5-2,5 km² közötti nagyságú mintaterületet jelöltünk ki, melyek a BNP eltérő típusú (növényzet, alapkőzet, geomorfológia stb.) részeinek reprezentánsai, és amelyek együttesen többé-kevésbé lefedik a Nemzeti Park összes főbb jellemző tájképi, geomorfológiai, geológiai, botanikai típusát. A projekt keretében 2002-ben elkészült a 13 mintaterület 200 mintavételi négyzetének újrafelvételezése, a mintavételi négyzetek megtalálhatóságát biztosító terepi jelzések és jelölések felújítása a későbbi megtalálhatóság biztosítása érdekében; elkészült a mintavételi négyzetek EOY koordinátáinak bemérése ill. meghatározása; elkészült a mintavételi négyzetek fotódokumentációja – utóbbi nagy segítséget jelent a visszakeresésnél, valamint a fiziognómiai változások érzékletesebbé tételében.
- *A hazánk területére visszatelepülő vándorsólyom költésbiológiai kutatása.* A fajra irányuló specifikus védelmi intézkedések, különösen pedig a DDT betiltásának hatására Nyugat-Európában állománya lassan stabilizálódik, Szlovákiában is emelkedik a számuk, és biztosra vehető, hogy rövidesen ismét be fogja népesíteni ősi fészkelőhelyeit. **Vándorsólyom** a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság területén 2001- ben fészkel először, egy másik pár 2002-ben, de tojásos korban mindkettő meghíusult. A Mátrában 2002- ben sikeresen költött egy pár. A visszatelepedett egyedek nem gyűrűsek, ezért feltételezzük, hogy olyan élőhelyekről származnak, ahol nem gyűrűzték a fiatalokat.(pl. Ausztria, Szlovákia) A hazai állomány jelentős része fog a BNPI működési területén fészkelni ezért célszerűnek tartjuk a vándorsólyom visszatelepülésének nyomon követése érdekében indított programot, folytatni. Jelenleg országos szinten 7 revírt tartunk nyilván, ebből 3 pár BNPI működési területén található.
- *Az Észak-Zempléni középkori és XVII-XVIII. századi bányatörténeti emlékek feltérképezése.* A kutatás alapján elkészült tanulmány röviden összefoglalja azokat a jelentősebb középkori és XVIII.-XIX. századi bányászattörténeti vonatkozásokat, melyek nyomai Telkibánya környékén ma még megtalálhatók. Az ércföldtani környezet, a vágatrendszerek, tárók, aknák és a hozzájuk tartozó létesítmények, - épületromok, ércőrlő malmok maradványai, őrlőkövek stb. - olyan egyedülálló földtani, régészeti, bányászattörténeti értékeket képviselnek, melyek megóvásra, védelemre feltétlenül érdemesek. A vágatokban számos denevérfaj telepedett meg. Sajnos az időszaki bányaműszaki beavatkozások - a bejáratok leomlasztása, bedózerolása után a denevérek elpusztulnak. A bányák bezárását a barlangoknál bevált, röptetőnyílással ellátott vasajtókkal, vagy rácsos ajtókkal kellene megoldani. Így kutatótáróként, a középkori arany- és ezüstbányászatot bemutató

bányamúzeumként, részben a szakmai - bányászati, geológiai, ökológiai, földrajzi stb. - oktatásban és részben a nagyközönség számára bemutató-táróként lennének hasznosíthatók. Bemutatásra különösen alkalmas a Mária és a Teréz táró. Később további tárók és aknák alakíthatók ki látogatási célra. Bemutató területek, tanösvények elsősorban a Kánya-hegyen, a Veresvízi bánya környékén, a Gyepű-hegyen és a Fehér-hegyen alakíthatók ki, mindegyik útvonal és helyszín alkalmas arra, hogy a középkori arany- és ezüstbányászat megmaradt, laikusok számára is érdekesnek tekinthető objektumait bemutassa és megismertesse a látogatókkal az évszázadokkal ezelőtti bányászati, ércfeldolgozási módszereket. Természetesen a bemutatóhelyek, tanösvények kialakítása előtt szükséges az egyes létesítmények állapotának rögzítése, vagy javítása, a bemutatás biztonságának megteremtése.

B., Saját kutatások, folyamatosan zajló projektek

- *Nem védett területek veszélyeztetett lepkéinek kutatása.* A kutatási tevékenység az Igazgatóság teljes területét érinti. A kutatások során számos új fokozottan védett (*Dioszeghyana schmidtii*, **fóti boglárka** - *Plebejus sephirus*) és Habitat Directive-s faj (*Eriogaster catax*, **vérfűboglárka** - *Maculinea teleius*, **szürkés hangyaboglárka** *M.alcon*, *Lycaena dispar*, *Euphydryas maturna*, stb.) erős népességeit találtuk meg. A kutatási eredmények alapján jelöltünk ki számos Natura2000 területet. A legjelentősebb fajok élőhelyeit védetté nyilvánításra előkészítettük.
- *A Bükki Nemzeti Park területén belül veszélyeztetett lepke fajok védelmi célú kutatása.* Olyan lepkefajok kutatását céloztuk meg, amelyeknek korábban erős népességei éltek a Bükkben, azonban az utóbbi években népességeik megfogyatkoztak, vagy eltűntek. A kutatások során új előfordulásokat tártunk fel a BNP területén belül és több faj eltűnését/kipusztulását regisztráltuk (14 faj). Az eredmények alapján „belső használatra” élőhelykezelési tervek kidolgozását kezdtük meg erdős területeken és a hegyi réteken.
- *A Hevesi Fűves Puszták Tájvédelmi Körzet biotikai adatbázisának felépítése.* A biotikai adatbázis kialakítását követően (mely egy 2001-es KAC pályázat keretében valósult meg) intenzív zoológiai (elsősorban ornitológiai) illetve florisztikai vizsgálatok történtek meg. Az adatbázisban jelenleg 10.100 zoológiai és 1 620 edényes növény rekordja lett rögzítve (1985-2003 közötti adatokkal).

II.3.2. Monitorozás

A Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer (NBmR) szakmai irányítását a KvVM-TVH-ban működő Irányító Központ végzi. A Bükki Nemzeti Park Igazgatóság alkalmazásában álló koordinátor a kidolgozott protokollnak megfelelően készít tervet és végzi el – illetve megbízott kutatókkal végezteti - a feladatokat. A 2002. évben rendelkezésre álló összeg – beleértve a koordinátor bérét – 4 millió forint volt, ebből az alábbi feladatokat kellett elvégezni: 2 db 5x5 km-es kvadrát (2 x 25 km²-nyi terület) élőhelyterképezése (Ózd, Bodrogköz), illetve ezen élőhelyterképek digitalizálása, 18 védett növényfaj monitorozása, invazív növényfajok monitorozása az élőhelyterképezési kvadrátokban, gerinctelen (**egyenesszárnyúak, lepkék**) és gerinces állatfajok (**ürge**), valamint 8 növénytársulás monitorozása.

II.4. Kezelési tevékenység

II.4.1. Kezelési tervek

A kezelési tervek készítését jelenleg még igen megnehezíti a digitális kataszteri valamint erdészeti térképek és ezekhez kapcsolódó adatállományok hiánya. Ezek nélkül jóval nehezebben lehet a kezelési táblázatokat korrekten elkészíteni, ugyanakkor az így elkészült anyagok nehezebben is használhatók. Az Állami Erdészeti Szolgálat elkezdte az erdős területek üzemtervi térképeinek digitalizálását, azonban egyrészt ezek még nincsenek kész az összes védett területre, másrészt – noha állami pénzből készülnek – csupán jelentős összegekért vásárolható meg (jelenleg nettó 60Ft/ha). A földhivatali ingatlannyilvántartási digitális térképek hiánya szintén nehézségeket okoz, főként a nagyobb kiterjedésű védett/védelemre tervezett területek esetében. Igazgatóságunk elkezdte a digitális topográfiai térképállomány beszerzését (M 1: 10 000 és 1: 100 000 méretarányú geotif állományok), ezt azonban a teljes illetékességi területre folytatni kell. Elkezdtük egy biotikai adatbázis rendszer kiépítését a Hevesi Fűves Puszták Tájvédelmi Körzet területén, ez a digitális kataszteri térképállományhoz, illetve a kezelési terv adatbázishoz kapcsolható lesz, terveink szerint jelentősen megkönnyítve ezzel a kezelési terv alapján folyó természetvédelmi tevékenységünket.

Igazgatóságunk illetékességi területén több olyan természetvédelmi terület és tájvédelmi körzet van, amelynek bővítését tervezzük. A védett területekre a védetté nyilvánítási rendelet már létezik, azonban a kezelési tervüket elfogadó jogszabály még nem. A bővítendő területek esetében a 30/2001. (XII. 28.) KöM rendelet az irányadó, mely szerint a védetté nyilvánítást és a kezelési terv elfogadását egy jogszabály egyesíti. Célszerű lenne a már védett és a bővítési területeket együttesen figyelembe venni, egyetlen kezelési tervet készíteni, annak „c” fejezetét egyeztetni az érintettekkel, majd egyetlen jogszabályt megalkotni.

II.4.2. Élőhely fenntartás

A Bükki Nemzeti Park Igazgatóság illetékességi területén számos élőhelytípusban folytak kezelések. Kiemelkedő jelentőségű azonban a gyepek kezelése volt.

A Bükk területén a hegyi rétek 2001-ben elkezdődött kezelése (egyes helyeken rekonstrukciója) mintegy 25 éves hiányt pótol. 2001 és 2002 során több mint 100 ha hegyi rét kezelését végeztük: cserjeirtást, szárazúzást és kaszálást. A Bükki Nemzeti Parkon kívül a Mátrai Tájvédelmi Körzet és a Zempléni Tájvédelmi Körzet területén volt jelentősebb hegyi rét kezelési tevékenység. A kezelések kivitelezésénél a legnagyobb probléma a pénzeszközök kiszámíthatatlansága (pályázati források) volt, mivel vagy nem időben érkeztek, vagy a kért összegeknek a töredékét kaptuk.

Sajnos a kezelések szakmai sikereinek ellenőrzéséhez megfelelő monitorozó program kialakítása lenne célszerű, a kezelés helyességének, vagy szükséges korrigálásának érdekében. Ezek kivitelezéséhez azonban nem rendelkezünk forrásokkal, saját gárdával a monitoring tevékenységnek csak egy részét tudjuk elvégezni.

Síkvidéki fűves élőhelyeink fenntartási feladatait a természetvédelmi kezelési tervben meghatározott célnak megfelelően látjuk el. A folyamatos fenntartást – kaszálást, vagy legeltetést – igénylő gyepek használata leginkább bérbeadással történt, melyben a helyi lakosság játszott a fő szerepet. Ez a kezelési-fenntartási módszer igazgatóságunk esetében többnyire bevált, kivételt képez az a néhány eset, ahol a bérlővel peres eljárás folyik és a jelenlegi jogi helyzet nehezen

kezelhető. Ezt sürgősen fel kell számolni és amennyiben a saját kezelés anyagi korlátokba ütközik, új bérlővel és új bérelti szerződéssel kell lefedni a területet.

Erdős természetvédelmi területen (a saját erdők kivételével) szakhatósági eszközrendszer alkalmazásával tudjuk a természetmegőrzési célokat elérni – természetesen a jogi lehetőségek függvényében. A természetvédelmi szempontból kiemelten kezelt területeken túl (Natur-övezet, fokozottan védett terület, erdőrezervátum magterülete) csupán a kiemelkedő florisztikai, társulástani, vagy zoológiai értékeket hordozó területeken tudtuk a természetszerű folyamatokat biztosítani intézkedéseink által, a többi erdőrészben a gazdálkodási (vagy egyéb) célok is megjelentek a védelmi rendeltetés mellett, melyek tekintetében szabályozási mechanizmusunk térbeli és időbeni korlátokat szabott. Ezek a beavatkozások nem minősíthetők természetvédelmi kezelésnek, hiszen az ideális állapotot a természetszerű erdőstruktúra kialakítása jelentené esetlegesen természetbarát erdőhasználattal (pl. Pro Silva módszerrel). Erre a jelenlegi jogi és gazdasági helyzetben még nincs lehetőség. Saját tulajdonú erdőterületeinken a természetet megközelítő erdőstruktúra kialakítására, az ideális természeti állapotot jelentő autoregulációs szint elérésére törekszünk.

Időbeni korlátozásokat általában ornitológiai értékeink védelmében hoztunk, ezeket a helyszín és a megőrzendő faj determinálta. Problémát jelent és jogi értelemben sem egyértelmű a védett természeti területeken kívül költő fokozottan védett madárfajok költésbiztonságának szavatolása. Ezekben az esetekben ugyanis nem vagyunk szakhatóság így a szabályozás kétféleképpen történhet: államigazgatósági határozattal, vagy olyan figyelemfelhívással melyben egyben a gazdálkodás szükséges korlátozásait is tudatjuk és felhívjuk a figyelmet a jogkövetkezményekre.

Szántó művelési ágú területeinken – hasonlóan a gyeppekhez – bérbeadással valósítottuk meg az elérendő célokat, e helyszíneken – elsősorban tűzokvédelmi célból – látogatási korlátozást is bevezettünk.

II.4.3. Élőhely rehabilitáció

Alföldi tájvédelmi körzeteink közül kettőben történt természetvédelmi célú fatelepítés, illetve a korábbi telepítés kezelése (Hevesi Fűves Puszták Tájvédelmi Körzet, Borsodi Mezőség Tájvédelmi Körzet). Előbbinél fa és cserjefajok telepítése történt az egykori erdős-puszták kép és védett fajok megtelepedésének elősegítése céljából. Utóbbinál egy korábbi tölgy-telepítés kezelése történt annak érdekében, hogy ott egy laza, a fás legelőkhöz hasonló állomány-szerkezet alakulhasson ki. Az erdőállomány a pusztai fajok megtelepedését fogja elősegíteni.

A Hevesi Fűves Puszták Tájvédelmi Körzet területén a Pély- Ludas-fertői vizes élőhely rehabilitációjának első üteme lezajlott, 2002-ben a második ütem tendereztetése folyik. A beruházás 2003-ban megvalósul. A megvalósulás következményeként a hajdani vizes élőhely vízutánpótlása, így helyreállítása fog megtörténni.

Egykori fás legelőink rehabilitációját az alábbi, Bükki Nemzeti Parkhoz tartozó helyszíneken végeztük el: Cserépfalu, Répáshuta, Bükkszentkereszt, Sály. A rehabilitáció a későbbi folyamatos fenntartás (állattartás) lehetőségét teremti meg a két előbbi esetben. Utóbbinál a természetszerű állomány-szerkezet elérése a cél.

A Borsodi Mezőség Tájvédelmi Körzet komplex vizes élőhely-rekonstrukciója keretén belül 2002-ben egy kisebb részfeladat valósult meg: a Montáj tó vízellátása érdekében lepelkotrás történt, valamint szabad vízfelület kialakítása érdekében történt beavatkozás.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2002. évi tevékenységéről

A Kesznyéteni Tájvédelmi Körzet térségében, a Tiszadobi Tekerjes-morotva feltöltődött, kiszáradt és elgazosodott medrének kotrása történt meg az egykori vizes élőhely vízellátásának biztosítása érdekében.

A fentiek mellett többek-között mocsárrét állapotának helyreállítása (Cserépváralja), láprétek fenntartása (Tardona), „ősborókás” állapotának helyreállítása (Istenmezeje) történt meg (részletezve lásd táblázatosan).

II.4.4. Fajvédelem

Közel 10 éve folytatjuk a **boldogasszony papucs** (*Cypripedium calceolus*) fajvédelmi programot. Míg az első években mindössze a legismertebb populáció őrzésére és bekerítésére került sor, ugyanakkor az elmúlt években részletes populációfelmérések keretében sikerült az Igazgatóság illetékességi területén lévő állományokról képet alkotni, amelynek ismeretében kidolgoztuk a faj védelmének kardinális pontjait. Ezek alapján 3 területen indítottunk rekonstrukciós munkákat, amelyek folytatására az elkövetkező években is szükség lesz. A pénzügyi fedezetet fejezeti kezelésű és pályázati pénzekből oldottuk meg.

A gerinctelenzoológiai fajvédelmi programok minden esetben az élőhely kezelési eljárások kidolgozásában realizálódtak. Az adott élőhelyet egyes fajok igényeinek megfelelően kezeltünk. Ezek a kezelések elsősorban a hegyi rétek kezelésében valósultak meg, továbbá nagyobb erdőtömböknél az erdészeti beavatkozások az adott fajra/élőhelyre nézve hatékony természetvédelmi kezelési eljárásokba foglalásával. Ezek a kezelési eljárások, tervek a következő fajok érdekében történtek: **szürkés hangyaboglárka** (*Maculinea alcon*), **karszti hangyaboglárka** (*M. xerophila*), **bükki szerencsenboglárka** (*Aricia artaxerxes*), **golyorrboglárka** (*A. eumedon*), **keleti mustárlepke** (*Leptidea morsei*), **hegyi fehérlepke** (*Pieris bryoniae*).

A gerinceszoológiai természetvédelem tekintetében az alábbi fajok, kategóriák speciális védelmi feladatait láttuk el:

Kétéltűek (*Amphibia*): Elsősorban az **alpesi göte** (*Triturus alpestris*) védelmében történtek kutatási és védelmi feladatok. E fajnál az erdőgazdálkodási tevékenység következtében kialakult veszélyeztetett élőhelytípus megszüntetése és „kiváltása” volt a feladat együttműködve az erdőgazdálkodóval. Emellett évek óta folyik az MME részvételével a faj sérülékeny utódgenerációjának ivadéknevelési és repatriációs programja.

Veszélyeztetett madárfajaink védelme érdekében élőhelykezelési, fejlesztési munkákkal (fatelepités), mesterséges fészkelőhelyek kialakításával (**ragadozómadarak, baglyok, szalakóta, énekesmadarak** stb.), zsákmányállat védelemmel, hatósági korlátozásokkal, egyedi beavatkozásokkal, sérült egyedek gyógykezelésével és más módszerekkel operáltunk. Utóbbi tekintetében együttműködtünk a Miskolci Vadasparkkal.

A **tűzokállomány** megőrzése érdekében a fajvédelmi program szinte minden összetevőjét alkalmaztuk, melyek közvetve, vagy közvetlenül szolgálták a faj védelmét (területvásárlás, használati korlátozások, növénykultúrák meghatározása, felmérés, veszélyeztetett fészkeljék megőrzése, begyűjtött fészkeljék keltetése, repatriációja, repcevetés támogatása, szinkron, téli tűzokvédelmi feladatok stb.)

Denevérvédelmi vonatkozásban a barlangi állományok védelmét látogatási korlátozásokkal, barlanglezárásokkal szabályoztuk. Erdős környezetben élő fajok védelmét a fahasználati tervek véleményezése által oldottuk meg. Panellakó denevéreink védelmét igazgatóságunk évek óta szervezi és megoldja teljes működési területünkön.

II.4.5. Saját állatállomány

Igazgatóságunk állatállományának létszáma hosszas stagnálás után 2002-ben kezdett növekedni. Az Ipolytarnóci Ősmeradványok Természetvédelmi Területen 13 db **rackát** tartunk. Az állatok tartása egyenlőre bemutatási célokat szolgál, a környező gyepek legeltetéses hasznosításához a nyáj létszáma egyenlőre nem elegendő. Az év során 5 bárány született, hasonló mértékű állománygyarapodás a további években is várható. A rokontenyészet kialakulása miatt 2003-ban vérfrissítés céljából állatokat szeretnénk cserélni. Gondot jelent a nem megfelelő ivararány, hisz az állományban csak 5 nőivarú egyed található.

Dél-Borsodi tájegységünkben összesen 8 **lóval** rendelkezünk. A tenyésztés és tartás célja a természetvédelmi őrszolgálat igényeinek ellátása és a bemutatás. Jelenleg 2 hátas könnyíti meg a természetvédelmi örök területen történő mozgását (lovasszolgálat ellátása). Az állomány összetétele: 5 tenyészérett kanca, két kanca-, és egy csődör csikó.

Hosszabb távon indokolt nagyobb létszámú nyájak (**racka, cikta, cigálya** esetleg **merino**) és gulyák (**magyar szürke, bivaly**, esetleg **magyar tarka**) megvásárlása, hisz a saját kezelésben lévő területek fenntartása legeltetés nélkül sem szakmai, sem gazdaságossági szempontból nem valósítható meg.

II.4.6. Vadászterületek

A Bükki Nemzeti Park Igazgatóság az Ipolytarnóci Ősmeradványok Természetvédelmi Terület, különleges (természetvédelmi) rendeltetésű vadászterületen gyakorolta a vadászati jogot a 2002/2003. évi vadászati idényben. A vadászterület kódszáma 12-552000-4-3-0, kiterjedése mindössze 512 hektár. A területet zömmel hajdani erodált legelő helyén telepített és természetes szukcesszió nyomán létrejött középkorú erdő, máshol elcserjésedett gyepek borítják. A sűrű növényzet mellett a terep rendkívül szabdalt, úgyhogy ember által általában nehezen, helyenként alig járható. Ezek a jellegzetességei a nagyvad, elsősorban a vaddisznó számára kiváló létfeltételeket teremtenek. Ezzel magyarázható a kis terület ellenére az évenként 40 db körüli tervezett állományszabályozás a **vaddisznó** esetében. A **szarvas** váltóvad, **őzből** pedig mindössze három egyedet becsültünk 2002. év elején, így a vadászidényben kíméltük. Vadászati tevékenységünk lényegében a **vaddisznó** állományának apasztására, a kilövési terv teljesítésére irányult. Mivel a 2001/2002. évi vadászati idényben a tervezett vadbefogás csak részben valósult meg, továbbá a vaddisznó állománya egész Nógrád megyében jóval meghaladja a maximálisan fenntartható vadlétszám értékét, a vadászati hatóság a 40 db-os tervünket 55 db-ra emelte, melyet teljesítettünk. Vadászati berendezést a terület elsődlegesen természetvédelmi rendeltetése miatt eddig nem üzemeltettünk, a **vaddisznó** hatékony létszámapasztása érdekében azonban 2002-ben felállítottunk egy magaslest. A terület jellegéből adódóan eredményesen elsősorban hajtóvadászatok során voltunk, így ebből többet is szerveztünk, melyeken a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság fegyvertartási engedéllyel és vadászjeggyel rendelkező dolgozói vettek részt. Az elejtett vad húsát értékesítettük. A terv végrehajtását jelentősen nehezíti, hogy látogatóidényben a területen vadászatot csak kivételes esetben lehet folytatni, ugyanakkor itteni munkatársaink is ebben az időszakban a leginkább leterheltek.

II.4.7. Halászati vizek

2002-ben a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság kezelésében halászati víztér nem volt.

II.5. Jogi tevékenység

II.5.1. Hatósági eljárások

Igazgatóságunk Hatósági Osztályán a hatósági eljárások legnagyobb hányadát a szabálysértési eljárások jelentik. Ezek egy része a helyszínen lefolytatott, gyorsított helyszíni bírságolás keretében elbíráltak.

A szabálysértési eljárás során tapasztalt legnagyobb hiányosság az igazgatóság és az intézkedő természetvédelmi örök hatósági jogosultságainak érvényre juttatásakor az állampolgárok részéről a természetvédelem szerveinek hatósági jogainak nem ismerése. (Igazoltatások megtagadása, felszólításnak nem engedelmesség, súlyosabb esetben hivatalos személy elleni erőszak). Erre a problémákra gyógyírt jelenthet egy átfogó felvilágosítási program, kampány, amely az emberekben nyomatékosítja a természetvédelem súlyát.

A másik nehézség, hogy a fenti problémára a jog is ráerősít, mivel a szabálysértés elkövetőjét a természetvédelmi örök nem jogosultak előállítani a személyazonosság megállapítása végett. Így több elkövetőt kénytelenek hagyni szabadon távozni, ami súlyos károkat okozhat a hatóság tekintélyében.

A szakhatósági közreműködésekben sokszor tapasztalható, hogy esetenként még a jogalkalmazó szervek sem veszik komolyan a természetvédelmi hatóságot, és előfordul, hogy megkeresésünk nélkül hoznak határozatot. Ilyenkor a természeti terhelés, kár már bekövetkezett, az utólagos cselekmények formálisan helyreállítják ugyan a jogrend érvényesülését, de a természeti károkat már nem.

A szabálysértési eljárásokban bevezetésre került adatlap bevált, az állampolgárokat és a hatóságot is tehermentesíti, kíméli.

II.5.2. Bírságok

Bírságolási ügyekben a legnagyobb problémát a behajtás okozta, mivel az állami adóhatóság sorra megtagadta a behajtást egy joghézagra hivatkozva (a természetvédelmi bírság adók módjára történő behajtását nem törvény rendelte el, hanem csak kormányrendelet).

II.5.3. Büntető ügyek

Büntető ügyek kapcsán csupán abban merült fel nehézség, hogy a hazánkban védett madárfajok mindegyike nemzetközi védelem alá is tartozik, így gyakran a legközönségesebb fajok esetében is bűncselekmény valósul meg. Ez álláspontunk szerint jogellenes helyzetet valósít meg, mivel ezzel kiürítettük a természetvédelmi szabálysértés tényállását, továbbá eltűnik a büntetőjog ultima ratio jellege is.

II.5.4. Polgári perek

Kiegészítés a táblázathoz:

Közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata: 3 db.

Kisajátítási eljárás: 3 db.

Egyéb peres ügy (tartozások, stb) : 5 db.

II.6. Őrszolgálat

A Bükki Nemzeti Park Igazgatóság Természetvédelmi Őrszolgálat az illetékességi területén (1 141 696 ha) ellátta a törvényekből keletkeztetett feladatait, melyeket igyekezett ügyfélbarát módon végezni. Hangsúlyosan a *felvilágosító* és *megelőző* munkavégzést valósította meg. Természetesen szükség esetén a törvény szigorát is alkalmaztuk, ezt tanúsítja a 265 esetben kiszabott helyszíni bírság, és az Igazgatóságon kezdeményezett 205 szabálysértési feljelentés.

Az őrszolgálat egyenruha ellátása az utóbbi években folyamatos, megfelelő. Feladatként jelentkezik *a terepi ruházatban megjelenő modern anyagok bevitele az egyenruházati rendszerbe*.

A terepen dolgozó természetvédelmi őrök szakmai feladatain túlmenően, a területükön dolgozó *önkormányzatokkal való kapcsolatát erősíteni kell*. Minden természetvédelmi őr a saját illetékességi területén *folyamatos kapcsolatot épít ki az oktatási intézményekkel, növelve és erősítve a természetvédelem társadalmi bázisát*.

Az illetékességi területen működő szervezetekkel (Határőr Igazgatóságok, Megyei Rendőrkapitányságok, VPOP Igazgatóságok) az együttműködést megállapodások szabályozzák. *2003. év súlypontos feladata lesz ezen együttműködési megállapodások operatív kiépítése a terepen dolgozó őrökig*.

Az Európai Unió tagság eléréséig kívánatos lenne az őrszolgálat létszámának megduplázása. Ez a *BNP. IG. esetében 70-80 fő állami természetvédelmi ört* jelent az Unió tagságból fakadó új feladatok jó színvonalú ellátása érdekében.

A természetvédelmi őrszolgálat képzettségi színvonala jónak mondható (ld. 6. Sz. őrszolgálati táblázat). De természetesen szakirányú képzéssel az adott szakterületre szabott speciális képzéssel ez a színvonal tovább emelhető. Ezen a területen vannak feladataink!

Technikai igények:

Szükségessé válik az elöregedő gépjárműpark folyamatos cseréje. A hatósági munkavégzésbe be kell kapcsolni az informatika rendelkezésre álló eszközeit (örökhöz telepített hordozható számítógépek). Az adatrögzítéshez a műholdas helymeghatározók beszerzése is szükséges. Az intézkedések dokumentálására a digitális fényképezőgépek, videokamera használata lassan nélkülözhetetlen.

II.7. Költségvetés és vagyon

II.7.1. Kiadások

Az Igazgatóság elemi költségvetésében biztosított költségvetési támogatás a dologi kiadásoknál az alapvető üzemeltetési (gépjármű üzemeltetés, közüzemi díjak, telefonköltség, központi irányítás) költségeit fedezi. Igazgatóságunk 38 db. gépjárművel rendelkezik, ezek éves fenntartása, üzemeltetése 30 millió forint. Éves költségvetésünk 50%-át a gépjárművek üzemeltetése és a telefonköltség viszi el.

Problémát jelent az új fejlesztési beruházások üzemeltetési, fenntartási kiadási többleteinek költségvetési támogatással nem biztosított fedezetének hiánya.

Főbb takarékosági intézkedéseink:

- Hivatali és magángépjárművek kilométerkeret behatárolása.
- Rádiótelefonok 50 perces alapidíjon felüli beszélgetések, ügyintézés megterítése.
- Mobil gateway (rádiótelefon-csatoló) beszerelése az Igazgatóság telefonközpontjába

II.7.2. Bevételek

Többletbevételünk 60%-át fordítjuk dologi többletkiadások biztosítására. A hiányzó üzemeltetési kiadásokat pályázati pénzekből próbáltuk biztosítani. A vagyonkezelésünkben lévő és saját hasznosítású területek, létesítmények fenntartását a KaC 4,5% biztosítja.

II.7.3. Vagyon

II.7.3.1. Földügy

Földvásárlásra fordítható éves keretünk – minként 2001-ben is hasonlóan 120 millió Ft volt, amelyből mintegy 80 milliót használtunk fel kötelezettségvállalással. Az előző években indított kisajátítási eljárások közül kettő lezárult, általuk összesen 1 277 ha -al gyarapodott az állami földvagyon. A múlt év során a Nógrád megyei Közigazgatási Hivatalnál kezdeményeztünk kisajátítási eljárást, amely Mátraszentimrén mintegy 112 ha védett területet érint. Az eljárás idáig eredménytelen, jelenleg bírósági szakaszban folyik. Ugyancsak bírósági szakaszban van az Üveges Péterrel (Szentistván - Tiszavalk) és az ipolytarnóci földtulajdonosokkal szemben kezdeményezett eljárásunk. Ezek esetében a kártalanítási összeg együttes értéke az előzetes kötelezettségvállalás alapján cc. 42 millió Ft.

Az év során keletkezett 425 db. föld-, és birtokügyi ügyiratból 175 db-ban jártunk el szakhatóságként, míg 148 ügyünk keletkezett elővásárlásokkal kapcsolatban. Jelentős nehézséget okozott az utóbbiak bonyolult engedélyeztetési folyamata.

Hátráltatta a vásárlások bonyolítását, hogy az előző években megkezdett kisajátítások kártalanítására lekötött összegeket a Kincstár nem fogadja el kötelezettségvállalásként. Ezért az Igazgatóság számláján lévő összegek elvesztésének megakadályozására évközben forrásátcsoportosításra került sor. Ennek következtében az éves lehetőségeink 40 millió Ft-al csökkentek.

Igazgatóságunk 22,5 millió Ft értékben - 112 természetes személlyel és egy önkormányzattal - kötött adásvételi szerződést. Ezekkel együtt 2002-ben mindösszesen 1 522 ha tulajdonjogát szereztük meg. Ennek művelés szerinti megoszlása a következő: szántó 269 ha, gye

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2002. évi tevékenységéről

1192 ha, erdő 26 ha, nádas 2 ha és művelés alól kivett terület 33 ha. Becsléseink szerint Igazgatóságunk illetékességi területén még kb. 25 000 ha-ra vonatkozik a vásárlás alapját biztosító jogszabály.

Sikerült előrelépünk a rendelkezésünkre álló térképek frissítésében. Az 1:10 000 ingatlan-nyilvántartási térképek beszerzésére 645 000 Ft-ot biztosítottunk.

A földvásárlások során képződő adattömeg nyilvántartására saját hatáskörben kialakításra került egy szoftver, ami lényegesen leegyszerűsíti a spontán felmerülő központi információs igények kielégítését és naprakész vezetői információt biztosít. Segítségével a belső hálózaton keresztül megvalósul a vásárlások pénzügyi teljesítésének nyomon követése is.

II.7.3.2. Birtokügy

Az előző évben központilag bevezetett birtokügyi szoftver segítségével folyamatosan pontosítjuk a rendelkezésre álló birtokügyi adatokat. Az adatbázis korrekcióját a számunkra megküldött határozatok és a beszerzett tulajdoni lapok, valamint földkönyvek alapján végezzük. Elkezdtük a TvH által biztosított, FÖMI -től származó adatsorral való egyeztetést is. Az év során tökéletesítettük a különböző adatbázisok egymással történő kommunikációját, lassan belátható közelségbe kerül az adategyezés elérése. Kísérleti jelleggel telepítettük a birtokügyi adatbázis "butított" változatát egyik tájegységünkbe, ahol tesztelni kívánjuk az alkalmazásból származó előnyöket.

Az adatbázisok folyamatos javítása, pontosítása révén megvalósuló állapot biztosítja a földhasználati bejelentő rendszer működtethetőségét. Konkrét lépéseket tettünk a bejelentések rendszerének kidolgozása és bevezetése érdekében.

Az év végén még rendelkezésre álló források felhasználásával (cc. 1 millió Ft) megállapodást kötöttünk néhány körzeti földhivatallal digitális térképi állományok beszerzésére. Az említett ingatlan-nyilvántartási térképeket szeretnénk felhasználni a vagyonkezelési rendszerünk térinformatikai fejlesztéséhez. Párhuzamosan megállapodást írtunk alá a Borsodi Mezőség Tájvédelmi Körzet légi fotózására, amivel célunk a művelt területek valós művelési ágainak megállapítása, az esetleges elbirtoklások felderítése.

Kezdeményeztük az ex lege lápok jogi jellegének illetékes földhivataloknál történő bejegyeztetését. Mivel az ex lege lápterületek természetes határai legnagyobb részben nem egyeznek a helyrajzi szám határokkal, ennek érdekében szükséges az érintett helyrajzi számok megosztása. 2002-ben előrehaladtunk a lápokkal kapcsolatos megosztási munkákban is.

Folyamatosan dolgoztunk a KVI felé történő jelentési kötelezettségek teljesítésén. A vagyoni kataszter feltöltése során különös figyelmet kapott a Pénzügyi Osztály adataival történő egyezés (földnyilvántartó katonok).

Birtokügyekben 165 szakhatósági állásfoglalást adtunk ki, amelyek főleg ingatlan megosztásokra és más célú hasznosításra vonatkoztak. Művelési ág megváltoztatásához mindössze 7 esetben járultunk hozzá.

II.7.3.3. Vagyonkezelés

Befejeztük a hatályos használatba-adási megállapodások tartalmi és formai frissítését. Minden megállapodás tartalmát felülvizsgáltuk, az esetleges hiányosságokat pótoltuk, az időközi változásokat korrigáltuk. Tekintettel a saját vagyonkezelésre rendelkezésre álló források bizonytalanságára és a személyi kapacitások lehetőségeire, Igazgatóságunk 2002-ben is külső segítséggel történő területkezelésre kényszerült. Év végén 155 db használatba-adási szerződés volt hatályos, amikből 37 db-ot 2002-ben kötöttünk. Év elején jelentős többletmunkát okozott az 5 évnél

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2002. évi tevékenységéről

rövidebb ideig érvényes megállapodásokra vonatkozó hosszabbítási kérelmek kezelése (agrár-környezetvédelmi program indulása miatt). Igazgatóságunk a jogszabályi előírásoknak megfelelően nyilvánosan bonyolította a területek használatba-adását, ennek keretén belül területi munkatársaink segítségével valósítottuk meg felhívásaink elhelyezését az illetékes önkormányzatoknál. Tapasztalataink szerint a Nemzeti Agrár Környezetvédelmi Program zonális célprogramjainak köszönhetően az Érzékeny Természeti Területeken belül megnövekedett a gazdálkodók "együtműködési kedve". Látható jelei vannak a természetvédelmi szempontrendszer könnyebb elfogadásának és a harmonikusabb együtműködésnek. Gazdálkodók bevonásával 15 300 ha kezelését oldottuk meg, amelyből gyepek 13 110 ha, míg szántó közel 2 000 ha volt. A használatba-adásnak köszönhetően jelentősen növeltük saját bevételeinket, az előző évekről áthúzódó követelések teljesítésével együtt mintegy 16,5 millió Ft befizetés történt.

Igazgatóságunk vagyongazdálkodási célokra 73 millió Ft-ot kapott, melyet több KAC pályázattal sikerült kiegészítenünk. A rendelkezésre álló összeget az előző évekhez hasonlóan beruházásokra, állagmegőrzésre, állatállomány és élőhely fenntartásra fordítottuk. A munkákat az éves tervünknek megfelelően ütemeztük, a források lehívási lehetősége megfelelt a szakmai elképzelések megvalósításának.

Igazgatóságunk a hidegkúti fás legelő kezelésére vonatkozó terveit LIFE pályázat segítségével próbálta megvalósítani. A pályázathoz szükséges önrészt KAC -ből biztosítottuk, de az uniós források megszerzése nem sikerült. Ennek következtében a már megítélt 32 millió Ft-ról is le kellett mondanunk. Saját lehetőségeinkhez képest 2002-ben is nagy gondot fordítottunk a hegyi rétek kezelésére. Üzembe állítottuk nagy mobilitású gépsorunkat (Mercedes Unimog), ami képes a távolabb lévő kezelői feladatok ellátására is.

Állatállományunkban jelentős változások történtek. Az év során az ipolytarnóci racka nyájban 6 db bárány, míg Borsodivánkán egy csikó született. Vásárlással került állományba egy 8 éves mezőhegyesi félvér kanca és egy 4 éves tenyészkos.

A Nemzeti Agrár-környezetvédelmi Programmal felmerülő feladatokat Igazgatóságunk elvégezte. Az év során a Borsodi ÉTT-ben 86, míg a Hevesi ÉTT-ben 3 gazda benyújtott pályázatát támogatták a döntéshozók. A támogatási szerződések megkötése után megtörtént a gazdálkodók területi ellenőrzése, a jegyzőkönyvek illetékes szervhez történő továbbítása. Év végén elkezdődött a jóváhagyás céljából Igazgatóságunkra megküldött üzemtervek szakmai bírálata.

A vagyongazdálkodás technikai háttere javult, beszerzésre került két, a mai igényeknek megfelelő számítógép konfiguráció és egy színes plotter. A fejlesztések a kiépítendő térinformatikai rendszert alapozzák meg.

Több esetben kerestük meg a KVI illetékes szakembereit a hatályos vagyongazdálkodási szerződés mellékletének aktualizálása ügyében. Mivel a Nemzeti Földalappal kapcsolatos bizonytalanságok miatt nem történt meg a helyrajzi számos lista valóságnak megfelelő korrekciója, a tervezett munka megvalósítása 2003-ban esedékes.

II.7.4. Épületek

II.7.4.1. Irodahelyiségek

Igazgatóságunk a központi egri iroda mellett csupán Ipolytarnócon rendelkezik irodaként is funkcionáló, saját tulajdonú épülettel, így hat tájegységben kénytelen bérelt helyiségben dolgozni (egy tájegység irodája az egri központban található, egy jelenleg nem rendelkezik irodahelyiséggel). Folyamatos próbálkozások ellenére sem sikerült tájegységi kezelőépületekre szert tenni, ennek oka

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2002. évi tevékenységéről

a forráshiány volt. Területi kollégáink elhelyezése céljából szükséges volna szolgálati lakások beszerzése vagy építése, de próbálkozásaink források hiányában eredménytelenek maradtak.

II.7.4.2 .Bemutatóhelyek

A környezeti nevelés valamint a védett területet látogatók igényeinek leginkább megfelelő látogatóközpontok tervezése építése kiemelt feladata Igazgatóságunknak, amit pályázati forrásokból próbált megoldani. A tervezett három helyszínből kettőben sikeresen tulajdonba kerültünk, rendelkezünk a tervekkel, egy esetben nyertes pályázatból rendelkezésre áll a szükséges forrás is.

Herman Ottó Emlékpark - Miskolc

A Bükki Nemzeti Park keleti „kapuja”, látogató központ műszakilag leromlott épületekkel, melyet Miskolc város és környezetvédelmi civil szervezeteivel közös EU pályázat keretén belül elnyerhető beruházás után, mint Ökocentrum kívánunk működtetni. Cél az eredeti funkció, a nemzeti parkról szóló tájékoztatás, illetve a környezetvédelmi szemléletformálás megtartása mellett a civil szervezetek tevékenységének befogadása.

Szt. István-barlang fogadóépület – Lillafüred

A barlang bejáratnál épült új fogadóépületben a jegyértékesítés és váró funkciók mellett a tájékoztatást, kiadványok értékesítését is szervezzük. Lehetőség van kis csoportok számára külön természetvédelmi ismertető előadások, filmvetítések szervezésére.

Ipolytarnóc Ősmaradványok Természetvédelmi Terület kezelőépületei

A területre érkező évi 22 ezer fő látogató számára kultúrált szolgáltatást biztosító épület került kialakításra 2001 végén. A kutatóháznál kialakított kis előadó-értekezlet terem alkalmas kihelyezett szakmai programok, tréningek szervezésére. Ehhez a korszerű audiovizuális eszközök rendelkezésre állnak. További fejlesztési lehetőség az alsó fogadó épületnél nagyobb (busznyai) csoportok belső elhelyezésének biztosítása, számukra rossz idő esetén előadások technikai feltételeinek megteremtése.

Oszla Tájház

A Cserépváralja Polgármesteri Hivatallal közösen üzemeltetett kiállítás anyagának múzeumi rekonstrukciója esedékes (a miskolci Herman Ottó Múzeum anyaga), az épület külső felújításra szorul.

Hollókő Ember és Táj Kiállítás

A kiállítás anyaga felújításra szorul, a Világörökség részét képező falumúzeumban a látogató érdeklődés várható alakulása miatt a kiállított ismertetőket több nyelven kell megjeleníteni.

Erdőtelek Arborétum

A látogatók számára jelenleg nem áll rendelkezésre rossz idő esetére fedett váró. A látogatást segítő táblás tájékoztatási rendszer magújítása folyamatban van. Szolgáltatás bővítés csak további létszám beállítással szervezhető.

Ároktő kutatóház –kiállítás

Az épület jó műszaki állapotban van, a helyi iskolai gyűjtésből álló kiállítási anyaga bővítésre szorul.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2002. évi tevékenységéről

Felsőtárkány –Látogatóközpont

A tervezett központ kialakításával erdei iskola programok szervezésére alkalmas 40 fős téli, illetve sátras elhelyezéssel 80 fős nyári táborozási hellyel bővíthet a Nyugat-Bükk térsége. Folyamatos környezeti nevelő munkát tervezünk külön szakszemélyzettel. Építése az engedélyezési eljárást követő szakaszban sajnos rajtunk kívül álló okok miatt elakadt, de folyamatban van.

Rejtek Kutatóház és Oktató Központ

A rejteki központ jelenleg több mint negyven fő befogadására alkalmas, erdei iskolai, tábori programok színhelye. A felsőtárkányi központtal kooperálva tervezzük működtetését. Folyamatban van a rejteki oktatási tematika kidolgozása. A terepi megfigyelésekhez, oktatási munkához technikai és szakanyag fejlesztésre van szükség.

II.7.5. Eszközök

Igazgatóságunk alaptevékenységének ellátásához szükséges gépkocsiparkkal rendelkezik, de ennek kormegoszlásából adódó fenntartási költségeink egyre megterhelőbbek, ezért szükséges egy nagyobb összegű beruházás amit önerőből nem tudunk megoldani. Az igazgatóság vagyonkezelésében lévő de bérbe nem adható területek kezelésére már rendelkezünk egy indulási alapot képező gépparkkal, de ennek fejlesztése úgy erőgép mint munkagép oldalról elengedhetetlen.

Az Igazgatóság működőképességének fenntartása és folyamatos fejlesztése céljából legfontosabb az informatikai rendszer kiépítése és feltöltése. Ezt saját forrásból az igazgatóság csak a szintentartás mértékéig tudja ellátni.

Az őrszolgálat ellátásához szükséges alapeszközök rendelkezésre állnak (pl. távcső, fényképezőgépek, spektív), azonban fejlesztésük más irányban is szükségessé válik. Elengedhetetlen az adatrögzítés pontosságának növelése érdekében az őrszolgálat felszerelése GPS-el, a későbbiekben (a természetvédelmi adatbázis-rendszer felépítése után) hordozható számítógépekkel.

II.8. Bemutató, oktatás, PR

II.8.1. Turisztikai infrastruktúra

A Bükki Nemzeti Park kedvező infrastrukturális adottságokkal rendelkezik: kiterjedt erdei úthálózat áll rendelkezésre a gyalogosoknak, illetve a kerékpárosok számára, a parkhoz kapcsolódó településeken sok és sokféle szálláshely és idegenforgalmi szolgáltatás található. A Bükk hegység változatos, nagy kiterjedésű területén vannak a zavarásra, igénybevételre kevésbé érzékeny területek, ahol a nagyobb látogató terhelés is megengedhető.

Turisztikai szolgáltatás

Az igazgatóság turisztikai programcsomagokkal egyelőre nem rendelkezik. Egyéni megkeresésre igény szerint állítunk össze kirándulóprogramokat, iskolás csoportok részére erdei iskolai programokat, előadásokat, diavetítéseket szervezünk. A túravezetői létszámhiány enyhítésére nemzeti parki túravezető tanfolyamot, illetve a Rejtek kutatóház/erdei iskolai központhoz kapcsolódó pedagógus továbbképzést szerveztünk.

A terepi információs rendszer

A látogatható természetvédelmi területeken az egyik leghatékonyabb látogatókezelési eszköz a megfelelő tájékoztatás, a területen tartózkodó látogatók számára egységes elvek szerint szerkesztett terepi információs rendszer. Ennek elemei: a látogatható területek, utak (séta- és turistautak) jelzésrendszere, a szöveges, piktogramos információs táblák, a terület, vagy a fokozottan védett zónák széleit jelző hatósági táblák, a bemutatóösvények, bemutatóhelyek helyszíni tájékoztató táblái.

A tájékoztató táblák, tanösvények fokozatos kiépítése és korszerűsítése a Bükki Nemzeti Park területén tovább folytatódott.

Kiemelt turisztikai célterületek: Szilvásvárad, Lillafüred, Felsőtárkány. Ide koncentrálódik a Bükkbe irányuló látogatóforgalom háromnegyed része.

Felsőtárkány látogató központ

A látogató-, tájékoztató- és oktatóközpontok kiépítése kiemelt feladat, mert a vendég „felkészítése, ráhangolása” által közvetve természeti érték védelmet szolgál, ugyanakkor segíti a nemzeti parkkal határos települések ökoturisztikai kínálatának gazdagítását. A látogatóközpontok és a kapcsolódó szolgáltatások a védett természeti értékek szakszerű bemutatását és az iskolai környezeti nevelés számára fontos erdei iskola programokat kínálnak.

Az igazgatóságnak régi törekvése, hogy színvonalas bemutató-, fogadó- és oktatóközpont hozzon létre a Bükk hegység kapujában. Ez eddig csak részben valósult meg: a hegység Ny-i és K-i oldalán Szilvásváradon, illetve Lillafüreden csupán bemutatóhelyekkel van jelen a nemzeti park, viszont egy igazi információs és oktatóközpont a Bükk teljes területéről hiányzik. A 2001. évben az igazgatóság elnyert KAC pályázati támogatásból valósítja meg a nemzeti park látogató- és oktatóközpontját. A program megvalósításának eredeti ütemezése a 2002. évben történt változásoknak köszönhetően elhúzódóban van.

A látogatóközpont a felsőtárkányi tó partján található, amely a község kulturális életének egyik kiemelt színtere (szabadtéri rendezvények, irodalmi és zenés műsorok), valamint Eger vonzáskörében kiemelt hétvégi kirándulócentrum. A községben régi hagyománya van a természetjáráshoz kapcsolódó diákturizmusnak, fiatalok nyári táboroztatásának.

A választott helyszín és objektum megfelelő a nemzeti park fogadó- és oktatóközpontja számára, hiszen a hely jól megközelíthető, szép környezetű, s csupán külleménél és

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2002. évi tevékenységéről

elhelyezkedésénél fogva alkalmas tervezett szerepének betöltésére. A helyszín csomópontja lehet a környékbeli turistautaknak, kiegészítve egy rácsatlakozással az Egerből a nemzeti park felé tartó kerékpárútra. A községben évente megjelenő mintegy 200 ezer fő kiránduló-, üdülő vendég számára, illetve a külön nemzeti parkba szervezett csoportoknak biztosíthatja a természetvédelmi információkat a nemzeti parkról.

A látogatóközpont felépítése: A látogatóközpont építésénél elsődleges szempontnak tartjuk, hogy a védett területre való belépés előtt teljes, áttekintő információt tudjunk adni hazai nemzeti parkokról, a Bükki Nemzeti Park által kínált programokról és látnivalókról. Itt a látogatók és az iskolások megismerhetik az igazgatóság működését, feladatait, és környezetébe illesztve láthatják a hazai természetvédelem eredményeit.

A látogatóközpont főépülete információs központ (információs- és tájékoztató hely, recepció és iroda), kiállítóhely (2 kiállító terem, 1 képtár) és 60 főre előadóterem/tanterem funkciókat biztosít, amely az előre bejelentkezett csoportok számára külön tematikus előadások, foglalkozások tartását teszi lehetővé a természetvédelem és természetmegőrzés témakörében. Az erdei iskola épület és szálláshely olcsó szálláslehetőséget kínál a szolgáltatásokat igénybe vevő tanulók és kísérőik számára. Az erdei iskolai programokhoz optimális színteret biztosít a megfelelő berendezéssel kialakított épület (előadó-, foglalkozóterem felszerelve természeti-, környezetvédelmi-, vízminőség vizsgálatokhoz alkalmas egyszerű eszközökkel, szakmai anyagokkal), valamint a Bükk, a természet közelsége. Itt a nyári időszakban 46 fő részére természetvédelmi szemléletformálást, környezettudatos magatartás kialakítását szolgáló bentlakásos erdei iskolai programok bonyolítása válik lehetővé. A sáttáborhely és az erdei iskolai programokat kiszolgáló épületekhez kapcsolódik az udvaron elhelyezett, közösségi rendezvények rendezésére alkalmas, nyitott "szín".

A felsőtárkányi látogatóközpontozhoz szervesen illeszkedik a felsőtárkányi háromkörös tanösvény:

Kő-közi kör (kis kör)	1,5 km
Barát-réti ág (északkeleti nagy kör)	6,5 km
Vár-hegyi kör (déli nagy kör)	7,5 km

Idegenforgalmi barlangok, bemutatóhelyek

Igazgatóságunk idegenforgalmi barlangjai a lillafüredi Anna-barlang és a Szent-István barlang. 2002-ben 17 124 fő látogatta meg Lillafüreden az *Anna-barlangot*, melyből 8 699 volt a gyermek/nyugdíjas látogató. A *Szent István-barlangban* 52 918 fő járt, melyből a gyermek/nyugdíjas 31 957 fő volt. A diákok száma a látogatók arányait tekintve folyamatosan nő.

A *Szent-István-barlang* 2001-ben átadott új bejárati épülete turisztikai-természetvédelmi tájékoztatási szolgáltatását igénylik a vendégek, s tovább nőtt az értékesített természetvédelmi témájú kiadványok száma.

Az Ipolytarnóci Ősmaradványok Természetvédelmi Terület 21 918 vendégéből 11 298 volt a gyermek látogató 2002-ben. Az új kezelőépület és bemutató csarnok további lehetőségeket kínál a szakvezetés tartalmi bővítésére.

Az Erdőtelki Arborétum Természetvédelmi Területet 4 144 fő látogatta, a Hollókői Tájvédelmi Körzet „Ember és táj” kiállításán 5 287 fő vendéget regisztráltunk.

Általános tapasztalat a hazai vendégek arányának erősödése.

Kutatóházak, szálláshelyek

A Rejteki szálláshely igénybevétele április közepétől szeptember végéig folyamatosnak tekinthető, a téli időszakban — bár a téliesítése/fűthetősége megoldott — alacsony a szállás iránt az igény. Reményeink szerint ez a helyzet a 2003-ban kidolgozásra kerülő programcsomagok révén változni fog, az ősztől tavaszig terjedő időszakban az erdei iskolaként való működtetés fog megvalósulni.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2002. évi tevékenységéről

Nagyobb szállásforgalmat tapasztaltunk az Ipolytarnóci Ősmaradványok Természetvédelmi Területen, ahol a 2001-ben átadott „konferenciaterem”, illetve a felújított szállás- és irodaépületek színvonalas lehetőséget nyújtanak kihelyezett értekezletek, tréningek szervezésére is.

II.8.2. Kiadványok

A Bükki Nemzeti Park Igazgatóság kiadvány-kínálata: (kiadványon értjük itt az összes füzetet, képeslapot, plakátot, könyvet, matricát, CD lemezt, stb.)

Szarvaskő természeti képe (leporello)
Bükk-fennsíki rétek (leporello)
Bükki vizek (leporello)
Hór-völgy, Ódorvár, Oszla (leporello)
Boldogkőváralja történeti emlékek, Regéci vár, Zempléni túra
Ismeretterjesztő füzet (Bükki Nemzeti Park, magyar/angol)
Ismeretterjesztő füzetcsomag (Nemzeti Parkjaink, Bükki Nemzeti Park, 9 db/csomag, magyar/angol)
Szarvaskő geológiai tanösvény füzete
Képeslapok (Hollókő, Bélkő Bükki Nemzeti Park, ZTK, Ipolytarnóc, stb.)
Matricák (Bükki Nemzeti Park, Lillafüred, Ipolytarnóc)
Plakát (16 féle)
10 nemzeti park plakátsorozat
Jelvény (Bükki Nemzeti Park, természetvédelmi)
Közet (Ipolytarnóc)
Bükki Nemzeti Park 20 éves kiadvány
Bükki Nemzeti Park 25 éves kiadvány
Bükki Nemzeti Park kerékpáros térkép
Hogyan építsünk tanösvényt (könyv)
Magyarország nemzeti parkjai I. c. CD-ROM
Bükki Nemzeti Park térkép
Szalajka-völgy túravezető füzet
Rejteki tanösvények túravezető füzet
Felsőtárkányi tanösvények túravezető füzet
Mátrai Tájvédelmi Körzet
A Bükki Nemzeti Park könyv – Hegyek, erdők, emberek –

Igazgatóságunk a kiadványokat, füzeteket, könyveket, egyéb reklámhordozó eszközöket, szóróanyagokat elsősorban idegenforgalmi látogatóhelyein, valamint az egri igazgatósági központjában teszi elérhetővé.

A terjesztés folyamatosan bővül illetékességi területünkön. Szóróanyagokat juttatunk el az észak-magyarországi régió turisztikai kínálatát irányító-felkaroló Tourinform irodákhoz. Az idegenforgalmi szakma részére megrendezett kisebb-nagyobb vásárookra és a falusi rendezvényekre szintén juttatunk információs szóróanyagokat. Az oktatási intézmények számára korlátozott mértékben biztosítunk ingyenes segédanyagokat. A régió üdülőhelyein ajándékcikk értékesítéssel foglalkozó vállalkozások számára kedvezményt biztosító bizományosi szerződéseket kínálunk, mely révén szintén bővül a terjesztési hálózat.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2002. évi tevékenységéről

Problémát jelentett, hogy Magyarország nemzeti parkjai a kiadványokat tekintve nem egységes megjelenésűek. A téma kapcsán általános javaslatokat készítettek a nemzeti parkok, melyek összefogását a Természtvédelmi Hivatal, ill. a KGI Természtvédelmi Igazgatóság vállalta fel.

Igazgatóságunk az alábbi tartalmi felosztás alapján kategorizálta az egyes kiadványokat, és tett javaslatot az egységes méretekre, külső megjelenésre:

	A kiadvány típusai tartalom alapján	Méret
1.	Védett területek (nemzeti park, tájvédelmi körzet, természetvédelmi terület) bemutató füzet-sorozata	A/5-ös méretű képes ismertető füzetek (fűzött)
2.	Ingyenes szóróanyag	21*9,5 cm, angol álló típus
3.	Oktató segédanyagok, munkáltató füzetek, Erdei iskola oktatási segédanyagok	A/5-ös méretű grafikákkal, magyarázó képekkel illusztrált feladatmegoldó lapok (fűzött)
4.	Térképek	Lásd Paulus Térképszerkesztő Kft.
5.	Kiállító- és bemutatóhelyek ismertetői	12*16,2 cm, fűzött kötéssel
6.	Turisztikai kiajánló programfüzet	10*21 cm, fűzött kötéssel
7.	Tanösvény-útvonalvezető füzetek	A/5-ös méretű grafikákkal, térképekkel illusztrált (fűzött) füzet
8.	Multimédiás CD-lemez	
9.	Tasak és szatyor emblémával és elérhetőséggel	ajándéktasak Szatyor kis és nagy méretben
10.	Mappa emblémával és elérhetőséggel	A4-es méret
11.	Emblémás matrica	D=8-9 cm
12.	Internetes megjelenés: home page	Közös nyitóoldal Sulinet, mint központi információszoigálatató home page
13.	Levélpapír, vagy boríték	
14.	Nemzeti park újságok	
15.	Naptár	
16.	Plakát, poszter	

Rendezvényeinkhez, a jeles napok programjaihoz minden évben szórólapokat, ill. plakátokat készítünk. A Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2002. éves programajánlója kis füzet formájában jelent meg, mely tartalmazza az éves aktuális eseménynaptárt, túraprogramok, tanösvény-túraajavaslatoakat, a kiállítóhelyek nyitva tartásait, fontos adatait, a turisztikai szolgáltatások árait, és a magyarországi nemzeti parkok elérhetősegeit.

2002. évben megjelent kiadványaink:

Bükki Nemzeti Park — Hegyek, erdők, emberek — monográfia

Rejteki tanösvényfüzet

Felsőtárkányi tanösvényfüzet

Bükki Nemzeti Park 25 éves évfordulós kiadványa

Bükki Nemzeti Park térkép (Paulus Kft.)

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2002. évi tevékenységéről

Az elmúlt évek tapasztalatai alapján egyre nagyobb igény jelentkezik a digitális reklámhordozók iránt, mely még nem jelenti azt viszont, hogy a nyomtatott formában lévő anyagokra ne lenne szükség. A KGI Természetvédelmi Igazgatóság irányításával több digitális anyag áll előkészítés alatt, mely a nemzeti parkok természeti értékeit, programjait hivatott bemutatni: Nemzeti parkjaink CD, Magyarország nemzeti parkjainak 2003. éves programajánlója, Nemzeti parkok multimédiás CD ROM. Az Internetes világhálón való megjelenésünk is egyre bővül. A hazai nemzeti parkok a Sulineten keresztül kínálhatják programjaikat, túraajánlataikat az oktatási intézmények felé. A saját honlap létrehozása kezdeti stádiumban áll. Egyes rendezvények (Szilvásvár-Ágtelek kerékpártúra), természetvédelmi területek (Ipolytarnóci Ósmaradványok TT) külön weblappal bírnak; számos propaganda lehetőség nyílik egy-egy esemény felkerülésére is a hálóra. A kiadványokra, propagandára elkülönített éves költségek közé az internetes honlap fenntartás, üzemeltetés, feltöltés, szerkesztés, webdesign kiadásait is bele kell kalkulálni.

Az ajándéktárgyak, nemzeti parkról szóló reklámhordozó eszközök számát tervezzük növelni. Ennek érdekében 2002-ben pályázatot adtunk be az Erdőtelki Arborétum információs anyagának felújítására, mely többek között tartalmazta a képeslapos-térképes belépőjegy-rendszer bevezetését is.

II.8.3. Látogatottság

A Bükki Nemzeti Park, hazánk legnagyobb összefüggő erdős védett területe, több mint 1 millió látogatót vonz évente. A látogatók jelentős része nem a nemzeti parkot keresi, hanem rekreációs igényei vezetik el hozzánk.

Szervezett formában érkező csoportok számára összeállított programok között szinte alig akad a természeti értékeket bemutató. A nemzeti parknak jelenleg nincs látogatóközpontja, ahol az idelátogatók egy helyen kaphatnának átfogó képet a Bükki Nemzeti Park természeti és kulturális értékeiről. A Felsőtárkányi Látogatóközpont beruházás ezen a helyzeten fog változtatni, megnyitásával több korosztály számára fogunk programokat biztosítani.

A nemzeti park egész területe a jelzett turistautakon szabadon látogatható, de egyes fajok élőhelyeinek megközelítését a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság korlátozhatja. A terület kiemelt természetvédelmi értékeinek fenntartása érdekében a nemzetközi gyakorlatnak is megfelelő kezelési zónabeosztási rendszer került bevezetésre.

A természetjárás mellett a kerékpáros látogatási formát is ösztönzi a nemzeti park igazgatóság erdei kerékpáros úthálózat, valamint Szilvásváradon és Répáshután kerékpár kölcsönzési rendszer kialakításával.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2002. évi tevékenységéről

2002. évi rendezvények, amelyeken megjelenésünkkel, vagy más módon résztvettünk:

- Országos Oktatási vásár (Budapest)
- Oktatási és idegenforgalmi vásár (Miskolc)
- Idegenforgalmi Kiállítás (Nyíregyháza)
- Utazás 2002. Kiállítás
- „Menjünk világgá” Utazási Kiállítás (Miskolc)
- Kistérségi rendezvények (Noszvaj)
- Tiszaújvárosi idegenforgalmi kiállítás és vásár
- Kultúra és turizmus kiállítás és vásár (Budapest)

2002-ben szervezett rendezvények:

- május 24., az Európai Nemzeti Parkok Napja alkalmából: Bükk-Aggtelek kerékpártúra
- Bükki Nemzeti Park 25 éves évfordulós rendezvénye
- A Kesznyéteni Tájvédelmi Körzet látogatóközpontjának megnyitója

II.8.4. PR

A Bükki Nemzeti Park Igazgatóság a turisztikai vásárookra és a régiós rendezvényekre rendszeresen meghívott vendég, azonban elkülönített PR-keret híján a kiállításokon való megjelenéseknek korlátozottan tud eleget tenni. A külföldi vásárookra — az idegenforgalmi irodákon keresztül —, felkeresés alapján szóróanyagokat, népszerűsítő kiadványokat juttat el. Az évente megrendezésre kerülő Utazás Kiállításon, a régiós vásárokon, ill. a kistérségi rendezvényeken, kiállításokon a kiadványok megjelentetésében a szakmai együttműködés, a programok kölcsönös ismertetése valósul meg.

A Bükki Nemzeti Park Igazgatóság és a települési önkormányzatok közötti kapcsolat erősödik. Több közös program, tájékoztató füzet készült el az igazgatóság szakmai ismertetőinek, fotóarchívum anyagának felhasználásával.

A tájékoztatás erősítésére természetvédelmi, szemléletformáló kiadványokat készítünk (lásd kiadványok). A turisztikai szakma képviselői, idegenforgalmi irodák által és a kistérségek által szerkesztett kiadványokban is megjelenési lehetőséget kap az Igazgatóságunk. Rendezvényeink (például a Bükk-Aggtelek kerékpártúra) és a jeles napok programjainak reklámozása is elsősorban szóróanyagon (szórólap, plakát, CD lemez), valamint az interneten keresztül történik. A világháló felé való terjeszkedés és marketingmunka egyre több kapacitást igényel, hiszen egyre nagyobb az igény is, melyet leginkább a fiatalabb korosztály részéről tapasztalunk. A Sulineten keresztül az oktatási és az idegenforgalmi szolgáltatások kapnak helyet, a kerékpáros programnak külön oldal (www.ektf.hu/eger/kerekpar) került szerkesztésre. A Bükki Nemzeti Park Igazgatóság internetes honlapjának szerkesztése folyamatban van.

II.9. Kapcsolattartás hazai partnerszervezetekkel

2002-ben megtörtént a szakmai lehetőségek feltárása a környezeti nevelésben érdekelt szervezetekkel. Partneri kapcsolatot alakítottunk ki az alábbi szervezetekkel:
Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Pedagógiai Intézet Szinva Oktatóközpontja

- Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Környezeti Nevelők Egyesülete
- Ökológiai Intézet a Fenntartható Fejlődésért Alapítvány
- Tüzliliom Egyesület Egri Természet- és Környezetvédelmi Oktatóközpontja

A Szinva Oktató Központtal és a Környezeti Nevelők egyesületével közösen felújítottuk a Szinva tanösvényt. Az útvonal bejárása, az állomások kijelölése, a táblák szövegezése és a tanösvényt ismertető füzet elkészítése együttes munka eredményeképpen történt.

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Pedagógiai Szakmai és Szakszolgálati Intézettel közösen akkreditált (60 órás) pedagógus továbbképzést indítottunk. A november 9., november 15., november 22. és november 23. időpontokban zajló szakmai programon – mely a nemzeti park természetvédelmi munkáját (természetvédelmi kezelés, hatósági munka) tekintette át, bepillantást adva a Bükk természeti és kultúrtörténeti értékeibe – 20 pedagógus vett részt. A környezeti nevelési ismeretek bővítését szolgáló képzés (előadások, gyakorlati foglalkozások, terepbejárások) segítséget kívánt adni a Bükki Nemzeti Park területén szervezendő kirándulások, táborok, erdei iskolák szervezéséhez. A továbbképzés jól sikerült, 2003 tavaszán megismételjük az erdei iskolai programok kialakítására helyezve a hangsúlyt.

A BNP Igazgatóság működési területén lévő megyei pedagógiai intézetekkel kölcsönös segítségnyújtási kapcsolatban vagyunk (rajzverseny, szakvezetés, jeles napok szervezése, hirdetések stb.), ezt az együttműködést mindenképpen – a B.-A.-Z. megyei példához hasonlóan – szorosabbra kell fűzni a Heves megyei és a Nógrád megyei pedagógiai intézetekkel, hiszen a közoktatási intézmények felé egy fontos kapcsolódást jelentenek. Továbbá rendszeresebb együttműködést kell kialakítani azokkal a civil szervezetekkel is, akik a környezeti nevelésben, így az erdei iskolai programok rendezésében érdekeltek.

Három megye közoktatási intézményeinek (általános és középiskolák) rendezvényein (tanulmányi versenyek a természet- és környezetvédelem jegyében, jeles napok stb.) képviseltette magát a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság: kiállítással, szakembereink ismeretterjesztő munkája révén, zsűriben történő részvétellel, vetélkedők lebonyolításában (Eger, Erdőkertes, Salgótarján, Felsőtárkány stb.). A tanulmányi versenyek díjazásához kiadványainkkal járultunk hozzá. Igény szerint ismeretterjesztő előadásokat tartottunk iskolákban, de az igazgatóság épületében is, ahová meghívtuk azokat az oktatási intézményeket, amelyekkel együttműködési megállapodást kötöttünk.

Felsőoktatási intézmények (főiskolák, egyetemek) számára szakvezetéseket tartottunk, szakmai gyakorlataik, terepgyakorlataik lebonyolításában segítettünk.

II.10. Külföldi együttműködés

A nemzetközi kapcsolatokban való aktivitás nagymértékben befolyásolja az igazgatóság munkatárainak szabad kapacitása, az utazásokhoz, közös programokhoz rendelkezésre álló pénzügyi lehetőségek, illetve a partner szervezet aktivitása, önállóságának mértéke.

Figyelembe véve a várható EU csatlakozás közelgő időpontját és az ezzel járó információ áramlás és partneri kör szélesedését, ki kell alakítani a külkapcsolatok stratégiáját. Az EU-n belül a szakmai kapcsolattartás kis túlzással napi szintű feladat lesz, ugyanakkor az EU-n "kívül rekedő" partnereinkkel közös kapcsolataink felértékelődésével kell számolni.

Általános követelmény az idegen nyelvismeret és kommunikáció erősítése.

Külföldi kapcsolataink, programok:

Szivenir NP, Ungvári Állami Egyetem Botanikai Kar

Ukrajna (Szivenir, Ungvár)

2002. augusztus: Közös botanikai terepbejárás a Szivenir NP területén. Florisztikai és erdőszerkezet vizsgálatok.

Kárpáti Bioszféra Rezervátum

Ukrajna (Rahó)

Mountains and People Nemzetközi Konferencián (2002.10.14-17.) BNP Igazgatóság részvétele, szekcielőadás, lehetséges kutatási programok megbeszélése.

Státna ochrany prirody (SOP SR)

Szlovákia (Besztercebánya)

A Magyar-Szlovák Természet- és Tájvédelmi Munkacsoport 2001. évi tárgyalás jegyzőkönyv 8. pont: "PHARE és PHARE CBC programok" Hajnácska-Rogács projekt és magyarországi csatlakozó részek projekttervezethez közös bejárások, és a projekt elkészítése.

- A Cerová Vrchovina CHKO (Szlovákia)
- és a határos Karancs-Medves TK-ban közös tanösvény előkészítése (terepbejárások, tervek előkészítése).
- A BNPI és a szlovákiai Latorica CHKO, az eperjesi központ között közös bejárások a botanikai értékek, természetvédelmi kezelési szempontok megbeszélése, a hiúz, farkas, vadmacska populációk felmérése, populációdinamikai folyamatok elemzése.
- Szakmai anyagok (kiadványok, könyvek) cseréje.

Slovenská Agentura Zivotného Prostredia (SAZP)

Szlovákia (Besztercebánya)

- Kiállítási anyagok, szakterületi kiadványok cseréje.
- BNP 25 éves ünnepségén és a konferencián részvétel.
- BNPI részvétele az ENVIROFILM 2002. Nemzetközi Filmfesztiválon. (Besztercebánya)
- BNPI részt vett a SAZP sportnap rendezvényen.

Správa Slovensky Jaskyn

Szlovákia (Liptószentmiklós)

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2002. évi tevékenységéről

A BNPI lillafüredi barlangok túravezetőinek szakmai tanulmányútja a szlovákiai idegenforgalmi barlangok üzemeltetése, barlangvédelmi munkáinak megismerésére.

Kalkalpen Nemzeti Park

Ausztria

Együttműködésünkben 2002-ben visszaesés történt, a szakmai tapasztalat- és csereprogramok nem folytatódtak.

Elindult korábban egy karsztvíz minőség monitoring projekt, amelyben a Bük-hegység, mint mintavételi terület szerepel egy csehországi és egy német nemzeti parkkal együttműködésben.

A projekt a Kalkalpen Nemzeti Parkban kidolgozott biológiai vízminőség összetevő vizsgálati, elemzési modellt, mint EU- szintű alkalmazási lehetőséget céloz.

EUROPARC

Németország

A szervezet által meghirdetett Európai Nemzeti Parkok napja rendezvényhez önálló rendezvénnyel kapcsolódtunk – május 24. Bükk – Aggtelek kerékpártúra. 2002-ben vett kollégánk részt vett az EUROPARC és az Alfred Toepfler Alapítvány által meghirdetett ösztöndíjas szakmai tanulmányúton, amin a tájvédelem és tájhasználat gyakorlatával ismerkedett Walesben és Írországbán.

A szervezet egyéb programjait, adatkéréseit, folyamatosan segítjük.

II.11. Ellenőrzés

Igazgatóságunk szakmai és pénzügyi gazdálkodásának ellenőrzésére külső könyvvizsgálót alkalmaz, aki éves ütemterv alapján végzi ellenőrzési feladatait. Feladatainak ellátásához a Gazdasági Osztály segítséget nyújt.

2002-ben nyolc külső témaellenőrzés folyt Igazgatóságunkon. Az ellenőrzések adatbekérésen, valamint helyszíni ellenőrzésen alapultak. Az ellenőrzések többletmunkát jelentettek számunkra, mivel egy-egy téma átvizsgálása átlagosan 30 napot vett igénybe.

II.12. Fontosabb célkitűzések a következő évre

Alábbiakban Igazgatóságunk általánosságban megfogalmazható kötelező feladatait (pl. őrszolgálat ellátása, hatósági, szakhatósági feladatok végzése, zoológiai-botanikai alapadatgyűjtés, fészekkataszter, vagyonkezelői jog megszerzése, stb.) nem ismertetjük, hanem a konkrét, a tárgyévre meghatározóan jellemző nagyobb feladatkörökre koncentrálnunk. A feladatok tervezésénél optimális anyagi kondíciókat tételeztünk fel; a források korlátozottsága miatt valószínűleg így a tervezett feladatok csak egy forrásarányos részének tudunk eleget tenni.

II.12.1. Kezelési tervek, védetté nyilvánítás

Kezelési tervek készítése:

2003-ban az alábbi kezelési tervek készítését tervezzük:

- Zempléni Tájvédelmi Körzet és bővítése (befejezés 2004-ben)
- Hollókői Tájvédelmi Körzet
- Füzéradványi Kastélypark Természetvédelmi Terület
- Erdőtelki Arborétum Természetvédelmi Terület
- Erdőtelki Égerláp Természetvédelmi Terület
- Sóstói-legelő Természetvédelmi Terület
- Hernád Zöld Folyosó Tájvédelmi Körzet (befejezés 2004. első félév)
- Ex lege védett őskori földvárak kezelési tervének készítése
- 10 db fokozottan védett és megkülönböztetett jelentőségű barlang kezelési tervének elkészítése (Balla-barlang, Büdös-pest, Diósgyőr-tapolcai barlang, Három-kúti barlang, Kőrös-barlang, Tarkói kőfülke, Peskő-barlang, Pongor-lyuk, Suba-lyuk, Szeleta-barlang)

Kezelési tervek jogharmonizációja és egyeztetésre előkészítése:

2003-ban az alábbi kezelési tervek jogharmonizációját végezzük:

- Márkházapusztai Fás Legelő Természetvédelmi Terület
- Etesi Fás Legelő Természetvédelmi Terület
- Szilvásvárad Aszaló Természetvédelmi Terület
- Sóshartyáni Hencse-hegy Természetvédelmi Terület
- Hevesi Füves Puszták Tájvédelmi Körzet bővítése.

II.12.2. Kutatás, alapállapot-felmérés, monitoring

Kutatás, alapállapot-felmérés, monitoring végzésére több területen is szükség volna, azonban ezek kivitelezéséhez sok esetben nem áll rendelkezésünkre megfelelő anyagi háttér. Így kivitelezésüket csak forrásarányosan tudjuk elvégezni. Probléma, hogy így a természetvédelmi célú kezelések pontos hatásáról csak részlet információkhoz jutunk, noha a kezelések kötelező velejárója kellene hogy legyen a folyamatos monitoring.

Kutatás, alapállapot-felmérések:

- Zempléni Tájvédelmi Körzet és bővítése kezelési tervét megalapozó kutatások
- Hernád Zöld Folyosó kezelési tervét megalapozó kutatások
- Borsodi Mezőség Tájvédelmi Körzet és bővítése kutatása

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2002. évi tevékenységéről

- Denevérkutatási program a Karancs-Medves Tájvédelmi Körzet és a Kelet-Cserhát Tájvédelmi Körzet területén
- Csíkosegér elterjedésének és élőhelyválasztásának kutatása a Borsodi Mezőség területén
- Veszélyeztetett madárfajok - tűzok, nappali ragadozómadarak, szalakóta, baglyok - védelem-orientált kutatása az illetékességi területen.
- Vízi gerinctelen makrofauna kutatási program a Kelet-Cserhát patakjaiban
- Védett **futóbogár-fajok** elterjedésének és gyakoriságának vizsgálata a Karancs-Medves Tájvédelmi Körzet területén
- Vízi, illetve jelentősebb teresztrisz gerinctelen állatfajok alapállapot-felmérésének elvégzése a Bükki Nemzeti Park területén
- Zempléni Tájvédelmi Körzet földtani, felszínalaktani értékek-kataszter elkészítése
- Bükki Nemzeti Park és térsége forrás-kataszterének elkészítése (geológiai, hidrológiai, környezetvédelmi alap-állapotfelmérés)
- Zempléni Tájegység forráskataszterének elkészítése (geológiai, hidrológiai, környezetvédelmi alapállapotfelmérés)
- Erdőállomány-átalakítás monitoringját megelőző alapállapotfelmérés (Tokaj-Bodrogzug TK)
- **Magyar nőszirm** (*Iris aphylla subsp. hungarica*) (termőhely térképezés és állományfelmérés)
- Védett lepkefajok kutatása
- Országos lepkemonitoring koordinálása 6 nappali lepkefajra, az Észak-magyarországi projekt vezetése

Monitoring:

- Védett területek monitoringjának folytatása a Bükki Nemzeti Park és a Hevesi Füves Puszták TK területén
- Kezelések, kezelési módszerek monitorozása: hegyi rétek, fás legelők, extenzív gyepterületek, hagyományos művelésű gyümölcs- és kertkultúrák kezelése és helyreállítása – főként a Bükki Nemzeti Park és a Zempléni Tájvédelmi Körzet területén
- Vizes élőhely rehabilitáció monitoringja a Hevesi Füves Puszták TK, Borsodi Mezőség TK.
- Karsztforrás és kisvízfolyások monitoringja, főként a BNP területén
- Forrásmész-kő-monitoring: Bükk-hegységben
- Saját vagyonkezelésben lévő erdők kezelésének monitoringja,
- Kisvizek, vizes élőhelyek helyreállításának monitoringja.
- Kisemlősök állományainak monitorozása: országos **ürge**-monitoring, **güzüegér** monitoring próbaprojekt, bagolyköpetek vizsgálatokra alapozott monitoring.
- Védett és veszélyeztetett növényfajok monitorozása. Kijelölt taxonok: *Pyramidula tetragona* (moha), **gombák** monitorozása, struccpáfrány (*Matteuccia struthiopteris*), **réti őszirózsa** (*Aster sedifolius*), **széleslevelű harangvirág** (*Campanula latifolia*), **farkas boroszlán** (*Daphne mezereum*), **korai szegfű** (*Dianthus plumarius ssp. praecox*), **kornistárnics** (*Gentiana pneumonanthe*), **adriai sallangvirág** (*Himantoglossum caprinum*), **sibériai nőszirm** (*Iris sibirica*), **heverő iszapfű** (*Lindernia procumbens*), **vidrafű** (*Menyanthes trifolia*), **légybangó** (*Ophrys insectifera*), **fekete kökörcsin** (*Pulsatilla pratensis ssp. nigricans*), **gömbös kosbor** (*Traunsteinera globosa*), **tőzegáfonya** (*Vaccinium oxycoccos*).
- Invázió növényfajok monitorozása: **gyalogakác** (*Amorpha fruticosa*), **bálványfa** (*Ailanthus altissima*), **aranyvessző-fajok** (*Solidago spp.*), **selyemkóró** (*Asclepias syriaca*)

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2002. évi tevékenységéről

- Növénytársulások monitorozása: **zsombéksásos** (*Caricetum elatae*), **posványsásos** (*Caricetum acutiformis*), **kárpáti mészkő sziklagyep** (*Festucetum pallentis*), **lőszpusztarét** (*Salvio-Festucetum*), **szőrfügyep** (*Festuco ovinae-Nardetum*), **pacsirtafüves szálkaperjerét** (*Polygalo-Brachyodietum*).
- Gerinctelen állatfajok kutatásának koordinálása: **egyenesszárnyúak** (*Orthoptera*), **tűzlepke** (*Lycaena dispar*), **szitakötők** (*Odonata*), **vizi makroszkopikus gerinctelenek**
- Abasár kvadrát (05x5_001) élőhely-térképezése
- Bükk-fennsík kvadrát (05x5_008) élőhely-térképezése

Fajvédelmi programokat támogató monitoring tevékenység többek között az alábbi taxonokra volna szükséges:

Boldogasszony papucs (*Cypripedium calceolus*) monitoring és védelmi terv kidolgozása, veszélyeztetett gerinces fajok fajvédelmi programjának kidolgozásában való részvétel. Kiemelt célfajok: **túzok** (*Otis tarda*), **parlagi sas** (*Aquila heliaca*), **kerecsensólyom** (*Falco cherrug*), **kékvércse** (*Falco tinnunculus*), **szalakóta** (*Coracias garrulus*), **ugartyúk** (*Burchinus oedicanus*), **bagoly-fajok** (*Strigiformes*), **denevér-fajok** (*Chiroptera*), **kétlábú védelmi programok monitoringja, emlős nagyragadozók, veszélyeztetett lepke fajok** monitoringjának végzése.

II.12.3. Élőhely-kezelés, fenntartás

Saját vagyonkezelésben lévő területek kezelésének elvégzése részben saját erőből, részben bérleti szerződésben beépített módon. Állami erdőterületek – és egyéb nem saját tulajdonú területek - esetében a kezelési feladatok szakhatósági eszközrendszerrel történő irányítása történik. Az élőhely-kezelés, fenntartás feladatait a nem védett területek értékes részein is szándékunkban áll befolyásolni. Korábban ennek jegyében készültek el az erdők természetközeli kezelhetőségére és az értékes gerinctelen-faunákat őrző füves élőhelyekre vonatkozó kiadványok (WWF, MME), melyekben kollegáink tevékeny közreműködtek. Fontos lenne többek-között a hagyományos gyümölcsös kultúrák értékeiről, kezeléséről is megjelentetni hasonló anyagot. Nagy jelentősége lenne ilyen vonatkozásban az önkormányzatok munkáját segítő önkormányzati "referensek" beállításának és a természeti erőforrásokat igénybe vevő gazdálkodási tevékenység természetvédelmi irányításának. Utóbbira sajnos csak részben alkalmasak a jelenlegi státusok, hiszen pl. az erdészeti osztály munkája szinte kizárólag a védett területek erdőréseire vonatkozó hatósági tevékenységre korlátozódik. Nem szabad elfelejteni, hogy az ország közel 90%-a nem védett, viszont a természetmegőrzés szempontjából nélkülözhetetlen. Az előttünk álló feltehetően intenzív terület-fejlesztési időszakban (EU csatlakozás következménye) nagy jelentőségét érezzük annak, hogy az állampolgár –megfelelő inspiráló feltételek mellett- tájékoztatást kapjon az általa használt természeti erőforrás természetkímélő felhasználásáról és annak feltételeiről.

Jelentős probléma, hogy a nem saját vagyonkezelésben lévő védett természeti területek kezelését eddig pályázati pénzekből oldottuk meg (például hegyi rétek kezelése). A pályázati lehetőségek megszűnésével azonban ennek folytatására nincs lehetőségünk, így ezen területek ismételen veszélybe kerültek.

II.12.4. Élőhely-rehabilitáció, rekonstrukció

Tervezett rekonstrukciós programok:

- Kisebb vizes élőhelyek rehabilitációja a BNPI területén
- Vizes élőhely rehabilitáció a Hevesi Füves Puszták Tájvédelmi Körzet területén (Pély-Ludas Fertő, Tarnaszentmiklós-Hamvajárás)
- Élőhelyrehabilitáció az Erdőtelki Égeres Természetvédelmi Területen, (gyeptelepítés, fásítás, vízellátás biztosítása)
- Komplex vízrekonstrukciós program a Borsodi Mezőség Tájvédelmi Körzet területén
- Fás legelők rekonstrukció projekt folytatása a Bükk Nemzeti Park, a Mátrai Tájvédelmi Körzet, és az Etesi Fás Legelő Természetvédelmi Terület területén.
- Lepelkotrás a Kesznyéteni Tájvédelmi Körzet vizes élőhely rehabilitációja érdekében

II.12.5. Területi védettségtől független fajvédelmi beavatkozások

Nagyságrendben a legjelentősebb tételt a fokozottan védett madárfajok védelmi programjának kivitelezése, ezen belül is a *túzok program* jelenti. E faj Heves-Borsodi állományának megőrzésére fajvédelmi terv készült melynek végrehajtása kiemelt feladat.

Kiemelt célfajok és egyéb taxonok: **alpesi gőte** (*Triturus alpestris*), **túzok** (*Otis tarda*), **parlagi sas** (*Aquila heliaca*), **kerecsensólyom** (*Falco cherrug*), **kékvércse** (*Falco vespertinus*), **szalakóta** (*Coracias garrulus*), **ugartyúk** (*Burchinus oediconemus*), **bagoly-fajok** (*Strigiformes*), **denevér-fajok** (*Chiroptera*), **emlős nagyragadozók**, **csíkosegér** (*Sicista subtilis*) program.

A veszélyeztetett nappali lepke fajok védelme elsősorban az élőhelykezelési programokon keresztül valósul meg.

Térségi fajvédelmi tervet dolgozunk ki a Központi-Cserhát és a Nyugat-Mátra **pannongyík** (*Ablepharus kitaibelii*) állományaira.

II.12.6. Nemzeti Agrár-környezetvédelmi Programban való részvétel

A Nemzeti Agrár-környezetvédelmi Program eddigi tapasztalatai alapján természetvédelmi szempontból igen fontos feladat a már eddig is részt vevő területeink további menedzselése (Dél-Borsod, Dél-Heves). Kiemelt feladat az újonnan induló Bodroközi program kidolgozásában és lebonyolításában való részvétel.

II.12.7. Oktatás, bemutatás, PR

Főbb terveink:

- BNPI oktató- és látogatóközpontok üzemeltetési rendszerének kidolgozása, programtervek elkészítése, partnerek megkeresése.
- Felsőtárkányi Oktatóközpont kivitelezése, program elkészítése
- Herman Ottó Emlékpark hasznosítási-üzemeltetési menedzsmentje. Civil szervezetek részéről igény jelentkezett a közös felújításra, fejlesztésre, melynek folytatásaként már a

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2002. évi tevékenységéről

város és a BAZ megyei Területfejlesztési Ügynökség is bekapcsolódott egy lehetséges EU támogatással megvalósítható program kidolgozásába.

2003. évben tervezett kiadványok:

- Bükk-fennsíki tanösvényfüzet
- Rejtektől-Felsőtárkányig tanári kézikönyv
- Hevesi-Füves Puszták Tájvédelmi Körzet évfordulós kiadványa
- A Bükki Nemzeti Park Igazgatóság turisztikai kiajánló füzet
- Erdőtelki Arborétum díszfaiskolai árjegyzéke
- Erdőtelki Arborétum Természetvédelmi Terület füzet, útvonalvezető füzet
- Erdőtelki Arborétum képeslap-belépőjegy bevezetése
- Lillafüredi barlangok füzet

2003-ban tervezett rendezvények, főbb események:

- május 24., az Európai Nemzeti Parkok Napja alkalmából: Bükk-Aggtelek kerékpártúra
- a Hevesi Füves Puszták Tájvédelmi Körzet 10 éves évfordulós ünnepe

A természet- és környezetvédelmi jeles napokhoz kapcsolódva, és azok megemlékezésére egy-egy programot állítottunk össze a régió általános- és középiskolás tanulói részére. Ezen napokhoz kapcsolódva patakmeder-takarítást (Bükki Nemzeti Park), parlagfű-mentesítést (Mátrai Tájvédelmi Körzet) szervezünk a környezetvédelmi szervezetekkel együttműködésben. Ezen jeles napok az alábbiak:

- Február 02. A Vizes Élőhelyek Világnapja
- Március 22. A víz világnapja
- Április 22. A Föld napja
- Május 10. Madarak és fák napja
- Május 24. Európai Nemzeti Parkok Napja
- Szept. 23. Takarítási világnap
- Szept. 26. A Tiszta Hegyek Napja
- Október 04. Az állatok világnapja
- Október 04. Vakok világnapja

A látogatás elől elzárt területek, s az egyedi természeti értékek bemutatására kedvezményes tematikus nyílt túrákat terveztünk a 2003. évre, melyek a következők:

- Kaptárkövek I. túra (Szomolyai kaptárkövek TT)
- Kaptárkövek II. túra (cserépváraljai kaptárkövek)
- Földvárak I. túra (Kelemenszéke, bronzkori földvár)
- Felszín alatti I. túra (Esztáz-kői-cseppkőbarlang)
- Ősi mesterségek nyomában
- Felszín alatti túra II. (bükki ősemberbarlangok)
- Földvárak II. túra (Verepce bronzkori földvár-Dédes vára)
- Földvárak III. túra (Felsőtárkányi Vár-hegy, bronzkori sánc)
- Kaptárkövek III. túra (Nyerges-Mész-hegyi kaptárkövek)

II.12.8. Természetvédelmi információs és nyilvántartási rendszerek fenntartása, fejlesztése

A Bükk Nemzeti Park Igazgatóság információs rendszerének kiépítése, fejlesztése, folyamatos karbantartása alapvető fontosságú az intézmény működése érdekében. Az információ csere nagyrészt elektronikus úton történik. Éppen ezért mind az Igazgatóságon belüli, mind a tájegységeknél működő rendszert fejleszteni kell.

A fejlesztés az alábbi eszközök, rendszerek beszerzését, beüzemelését és működtetését kívánja meg:

- a file szerver rendelkezésre állásának biztosítása, megfelelő szerverszoba, klímaberendezés, szünetmentes áramforrások, túlfeszültség védő berendezések, beüzemelés
- LAN hálózat korszerűsítése, aktív, passzív hálózati eszközök üzembiztonságának növelése, azok tudatos, célszerű használata
- a minisztérium és az igazgatóság közötti adatátviteli sebesség növelése
- elektronikus úton történő kapcsolattartás, mind az épületen belüli kollégákkal, mind a tájegységekkel, illetve ügyfelekkel email-on keresztül is (mail szerver üzemeltetése)
- a tájegységek részére a belső LAN hálózat elérésének biztosítása, ezáltal a napi információcserébe történő aktív bevonása
- a természetvédelmi örök ellátása számítógéppel, és ISDN vonalon keresztül történő adat és információcsere biztosítása számukra
- megjelenés az interneten
- intranet kialakítása, arra épülő rendszerfüggetlen, információs központ létrehozása (web szerver üzemeltetése)
- florisztikai és faunisztikai adatlapok feldolgozása, adatbázisba szervezése (adatbázis szerver üzemeltetése)
- digitális térképek kezelése, a begyűjtött adatok térinformatikai ábrázolása (térkép szerver üzemeltetése)